

petrol-iş

Kadın

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası Kadın Dergisi

SAYI: 65 MAYIS 2021

Petrol-İş MYK:

**İSTANBUL SÖZLEŞMESİNDEN ÇEKİLME KARARI
YENİDEN DEĞERLENDİRİLMELİDİR**

**ILO ve TÜRK-İŞ'ten "Çalışma Yaşamında
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" Semineri
EŞİTLİĞİN SAĞLANMASINDA
SENDİKALARIN ROLÜ BÜYÜK**

Doç. Dr. Betül Urhan:

**PANDEMİ DÖNEMİNDE PLANLANMAMIŞ
ÜCRETSİZ BAKIM İŞLERİNİN KADIN
İSTİHDAMINA ETKİSİ**

1 MAYIS, 8 MART, 25 KASIM...

KADINLARIN TALEPLERİ HİÇ DEĞİŞMEDİ:

**İNSANA YAKIŞIR İŞ,
ŞİDDETSİZ EV VE İŞYERİ,
GÜVENCELİ GELECEK!**

Petrol-İş MYK'nın İstanbul Sözleşmesi'nden Çekilme Kararı'na İlişkin Değerlendirmesi:
Şiddetsiz bir yaşam en temel insan haklarından biridir
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN ÇEKİLME KARARI YENİDEN DEĞERLENDİRİLMELİDİR

4

Dünyadan Raporlar ve İstatistiklerle
COVID-19 PANDEMİSİ VE KADIN EMEĞİNİN DURUMU

8

Türk-İş Üyesi Sendikaların Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Değerlendirildi
TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASINDA SENDİKALARIN ROLÜ BÜYÜK

10

KADIN AJANDASI

12

Doç. Dr. Betül Urhan:
PANDEMİ DÖNEMİNDE PLANLANMAMIŞ ÜCRETSİZ BAKIM İŞLERİNİN KADIN İSTİHDAMINA ETKİSİ

14

8 Mart'ın 111. yılı vesilesiyle Petrol-İş MYK adına Genel Başkan Süleyman Akyüz'ün açıklaması:
111. YILINDA YAŞASIN 8 MART, YAŞASIN EŞİTLİK MÜCADELEMİZ!

18

10 MADDEDE 8 MART'IN DOĞRU TARİHÇESİ

19

PETROL-İŞ SENDİKASI'NDA 8 MART

20

BİR FİLM BİR ÖYKÜ

Cesur Gazeteci Nellie Bly'nin Sıradışı Habercilik Örneği Film Oldu:

AKIL HASTANESİNDEN KAÇIŞ

34

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu'nun 25 Kasım'a Dair Açıklaması:
EVDE DE, İŞYERİNDE DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET SENDİKAL BİR MESELEDİR

36

KADIN EMEĞİ, KADIN SANATI

38

PETROL-İŞ'Lİ KADINLAR EVDE DE İŞYERİNDE DE ŞİDDETE HAYIR DEDI

39

Petrol-İş Gebze Şubesi Kadın Komisyonu'nun 25 Kasım Açıklaması

53

1933 tarihli bir röportaj ve dönemin toplumsal cinsiyet algıları
"DOKTOR NADİRE SADİ HANIM'IN FİKİRLERİ"

54

BİLGE KIZ

56

BİLİYOR MUYDUNUZ?

57

Türkiye'den ve dünyadan
BİLİMİN ÖNCÜSÜ KADINLAR

58

KENDİ PEYNİRİNİ KENDİN YAP

62

OKUMA KÖŞESİ
HENRIETTA LACKS'IN ÖLÜMSÜZ HAYATI

63

MERHABA

65. sayımızla tekrar merhaba, arayı biraz açınca, konularımız da epey birikti, kadın çalışmalarını son hızla devam ediyor, pandeminin sebep olduğu yıkımın etkilerini azaltmak için herkes canla başla mücadele ediyor, yüzyüze olmasa da uzaktan eğitimlerle, web seminerleriyle sorunlarını paylaşıyor, birlikte çözüm bulmaya çalışıyor.

Pandeminin yarattığı tek yıkım istihdam kaybı değil elbette, bir de işin şiddet kısmı var. En çok ihtiyaç duyulan bir dönemde, şiddete karşı güçlü bir dayanak olan İstanbul Sözleşmesi'nin feshedildiğini öğrendik. Sendikaların, böylesi önemli bir konuda sessiz kalmaları mümkün olamazdı elbette. Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu adına Genel Başkan Süleyman Akyüz, yaptığı açıklamada sözleşmenin önemini ve şiddetle mücadelenin zorunluluğunu hatırlatarak sözleşmeden çekilme kararını değerlendirdi.

Pandeminin etkisi istatistiklere belirgin olarak yansımaya başladı. Özellikle istihdam konusunda rakamlar açıkça en olumsuz etkilenen kesimin yine kadınlar olduğunu gösteriyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve pandemi arasındaki ilişkiyi gösteren bazı istatistikleri sizler için değerlendirdik.

Uluslararası Çalışma Örgütü'yle (ILO) Türk-İş'in birlikte düzenlediği "Çalışma Yaşamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" semineri, pandemi nedeniyle uzaktan yapıldı. Webinarda, kadınlar için insana yakışır işlerin arttırılmasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinin önemi ve sendikaların bu süreçteki rolü değerlendirildi. Webinarı Türk-İş üyesi sendikalardan yönetici, temsilci ve toplumsal cinsiyet çalışması yürüten uzmanlar katıldı. İlgili sayfalarda.

Dergimizin 63. sayısında, salgın döneminde ücretsiz bakım emeğinin kadınları nasıl etkilediğini ele alan Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri

İlişkileri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Betül Urhan, bu sayımızda da pandemi döneminde planlanmamış ücretsiz bakım işlerinin kadın istihdamı üzerindeki etkilerini ele aldı.

8 Mart'ı geride bıraktık. Pandemiye rağmen Petrol-İş'li kadınlar, taleplerini dile getirme fırsatını değerlendirerek, sosyal mesafe kuralına uygun etkinlikler yaptılar. Şubelerin etkinliklerini fotoğraf albümü şeklinde paylaştık.

Merkez Yönetim Kurulu'nun 8 Mart açıklamasını ve tarihçenin hatalarından arındırılmış halini unutulmaması amacıyla tekrar yayınlıyoruz.

Her sayıda olduğu gibi, bu sayıda da Kadın Ajandası'nda tarihte, bilim, sanat, edebiyat ve toplum bilimlerinde öne çıkan ve dönemleri bakımından öncü sayılabilecek kadın kimliklerine yer verdik. Elif Ülker'in kaleminden.

1930'lu yıllarda doktorluk yapan Nadire Sadi Hanım'la Cumhuriyet gazetesinde yapılan bir röportaj, dönemin toplumsal cinsiyet algılarını göstermesi bakımından ilginçti. Kadın-erkek eşitliği konusunda ileri fikirlere sahip doktor Nadire hanımla yapılan söyleşiyi aynen paylaştık. Beğeneceğinizi umuyoruz.

Bilim, hâlâ kadınlara kapılarını sonuna kadar açmasa da, günümüzde imkanları zorlayarak, cam tavanları aşarak bilimle uğraşan kadınların sayısı giderek artıyor. Kadın tarihini incelediğimizde, bilim alanında pek çok isimle karşılaşılıyor, ancak pek çoğu çok da fazla tanınmıyor. Yaptıkları bilimsel çalışmaların bilinmesini hakeden bilim kadınları için bu sayımızda geniş yer verdik: Tarihte bilim alanında öne çıkmış Türkiye'den ve dünyadan bilim öncüsü kadınlar.

Bilge Kız, Okuma Köşesi, Biliyor muydunuz? köşelerimiz yine dopdolu içeriklerle okumanızı bekliyor. Bir sonraki sayımızda görüşmek dileğiyle, şimdilik hoşçakalanı, keyifli okumalar.

kadın

Yerel Süreli Yayın

Petrol-İş Dergisi'nin özel ekidir.

Üç ayda bir yayınlanır

Mayıs 2021'de basılmıştır.

Petrol-İş Merkez Yönetim Kurulu

Süleyman Akyüz / Genel Başkan

Salih Akduman / Genel Sekreter

Erhan Yakışan / Genel Mali Sekreter

Niyazi Recepkethüda / Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri

Ünal Akbulut / Genel Yönetim Sekreteri

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına Sahibi: Süleyman Akyüz, Genel Başkan Sorumlu yazı işleri müdürü: Salih Akduman, Genel Sekreter

Genel Yayın Yönetmeni

Selgin Zirhli Kaplan

Tasarım & Uygulama

Petrol-İş Kadın Servisi

İdare Yeri:

Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No: 23 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL

Tel: (0216) 474 98 70 (10 hat)

Faks: (0216) 474 98 67

Baskı: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık Ltd. Şti.

Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sanayi Sitesi Bodrum Kat No:2BB4 Topkapı-İSTANBUL

www.petrol-is.org.tr/kadindergisi

kadin@petrol-is.org.tr

www.facebook.com/petroliskadindergisi

twitter.com/PetrolisKadin

issuu.com/petroliskadin

Şiddetsiz bir yaşam en temel insan haklarından biridir İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN ÇEKİLME KARARI YENİDEN DEĞERLENDİRİLMELİDİR

Son dönemlerde, kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak anılan, *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi*, imzalandığı 2011 yılından tam on yıl sonra, en çok ihtiyaç duyulduğu bir dönemde Cumhurbaşkanlığı kararıyla tek taraflı olarak feshedildi. Bu fesih ile, Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerini yerine getirmekten vazgeçmiş oldu. Yapılan yanıştan dönülmezse, ülkemiz, başta kadınların olmak üzere, şiddete uğrayan, hayatı tehdit altında olan herkesin korunmasını sağlayacak olan güçlü bir dayanaktan mahrum olacak.

Petrol-İş Sendikası olarak kadına yönelik şiddetle mücadeleyi, sendikaların toplumsal sorumluluklarından biri olarak görüyoruz. Şiddetle mücadelenin sendikal bir mesele olduğunu her fırsatta dile getiriyoruz. Şiddetsiz bir ortamda ve öldürülme tehdidi olmadan yaşamak, başta kadınların olmak üzere, her bireyin en temel insan haklarından biridir. Toplumun her alanında, huzuru ve barışı yaralayan şiddet, aynı zamanda bir insanlık ayıbıdır. Sendikalar olarak top-

lum adına, insanlık adına şiddetle mücadele etmemek, çözümümüzün önünde gerçekleşen insanlık suçunu görmezden gelmek mümkün değildir.

Sendikamızın şiddete karşı mücadelesi yeni değil. Petrol-İş'in temel belgesi ana tüzüğümüz başta olmak üzere, toplu sözleşme metinlerimizde kadına yönelik şiddetle mücadeleye yönelik önemli hükümler yer almaktadır. Kadınların evde, toplumsal yaşamda ve işyerinde yaşadıkları şiddetin en büyük kaynağının eşitsizlik ve cinsiyet ayrımcılığı olduğunun farkındayız. Bu nedenle sadece şiddeti önlemeye yönelik değil, aynı zamanda eşitliğin inşasını amaçlayan hükümlere de yer verilmiştir. Konuya verdiğimiz önemi göstermek açısından bu hükümleri tekrar hatırlatmakta fayda var.

Anatüzüğümüzde sendikamızın görev ve yetkilerinin tanımlandığı 4. maddede sendikamızın kadın-erkek eşitliğine verdiği önem vurgulanmış, eşitliğin inşasına yönelik önlemler alınacağı, kadına yönelik şiddetle her zaman mücadele edileceği belirtilmiştir: "*Kadın-erkek eşitliğini savunmak, bu*

eşitliğin inşası için evde, işyerinde ve sendikada gereken her türlü önlemin alınması ve uygulanması için çaba sarf etmek, bu amaçla kadın büroları ve komisyonları kurmak, kadına yönelik evde, işyerinde ve sendikada her türlü şiddete karşı mücadele etmek." ve "Faaliyetlerinden yararlanmada üyeleri arasında eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasaklarına uyar. Faaliyetlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir."

Tüzüğümüzün merkez yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin tanımlandığı 23. maddenin 19. bendinde ise kadın-erkek eşitliğinin sağlanması amacıyla yürütülmesi planlanan faaliyetlere değinilmiştir: "Gelirinin % 10'undan az olmamak üzere üyeleri için mesleki eğitim, bilgi ve deneyim kazandırıcı çalışmalarda bulunmak, kurs ve konferanslar, kültürel, sağlık, spor faaliyetleri ve etkinlikleri düzenlemek. kadın-erkek eşitliğini sağlamak amacıyla toplumsal cinsiyet eğitimleri vermek. Bu faaliyetleri için, gerekli teknik ve mesleki eğitim tesisleri kiralamak, kurmak, vakıf ve enstitülerin kurulması için çalışma yapmak, kadın büroları ve komisyonları kurmak, lokal açmak. Üyelerinin, eşlerinin ve çocuklarının kişisel gelişimlerine katkıda bulunacak eğitim, folklor, müzik, tiyatro ve benzeri kursları düzenlemek."

Disiplin cezalarının ele alındığı 123. maddede: "Merkez ile şube disiplin kurulları, Sendika Anatüzüğüne uymayan, Sendika tüzek kişiliği aleyhinde faaliyet gösteren, Sendikanın ilkelerine, amaçlarına ve hedeflerine aykırı davranışlar ile kadına yönelik cinsel taciz, mobbing ve şiddet uygulayanlar hakkında disiplin kovuşturması yapar. Kadınlara yönelik şikayetlerde, şikayetçi kadının beyanı esastır, karşı taraf aksini ispatla yükümlüdür." denilmektedir.

Petrol-İş'in işyerlerinde imzaladığı toplu sözleşmelerde de toplumsal cinsiyet eşitliğine ve şiddete karşı önemli hükümler bulunmaktadır.

1. İşçi aşağıdaki hallerde ihbar önellerine uymak zorunda kalmaksızın işten ayrılabilir başlığı altında "İşçinin diğer bir işçi veya üçüncü kişiler tarafından işyerinde cinsel tacize uğraması ve bu durumu işverene bildirmesine rağmen gerekli önlemler alınmazsa" hükmü bulunmaktadır.

2. Bazı sözleşmelerde "KADIN ERKEK EŞİTLİĞİNE İLİŞKİN DÜZENLEME" başlığı altında "İşveren işyerinde; Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Sözleşmeler, T.C Anayasası ve yasal mevzuat gereği, kadın-erkek eşitliğine ilişkin düzenlemelerin yaşama geçirilmesi için gerekli tedbirleri alır. Buna yönelik olarak sendika ile ortak, işyerinde cinsiyet ayrımcılığının önlenmesine ilişkin eğitim vb. gibi çalışmalar yapar. Çalışan kadınlara yönelik olası, fiziksel, psikolojik, sözel ve cinsel her türlü taciz ve şiddetin önlenmesi için işyerinde gerekli önlemleri alır. Kadın ve erkekler arasında fırsat eşitliğini sağlayacak, mesleki eğitim ve kariyer ilerlemesi olanaklarından kadın çalışanların yeterli biçimde yararlanması için gerekli tedbirleri alır. Kadın ve erkek çalışanlar arasında ücret eşitliğinin temini için, eş değerde işe eşit ücret prensibini esas alır." maddesi yer almaktadır.

3. "İŞÇİNİN KİŞİLİĞİNİN KORUNMASI (MOBBİNG)" başlığı altında da "İşveren işyerinde, insan haklarının korunması, iş sağlığı ve güvenliği ile iş barışının temini için Borçlar Kanunu 417, maddesi hükümlerine göre; Kasıtlı ve sistematik olarak belirli bir çalışanın aşağılanması, küçümsenmesi, dışlanması, kişiliğinin ve saygınlığının zedelenmesi, kötü muameleye tabi tutulması, yıldırılması ve benzeri şekillerde ortaya çıkan psikolojik tacizin önlenmesi için eğitim dahil tüm çalışmaları yapar. Bu konuda gerekli önlemleri almak işverenin sorumluluğundadır." denilerek mobbing doğrudan toplu iş sözleşmesinde tanımlanmıştır.

4. CİNSİYET EŞİTLİĞİ: X Şirketi, cinsiyet ayrımcılığı da dâhil olmak üzere her türlü ayrımcılığı yasaklar; personelinin birbirine karşı saygılı olmalarını bekler ve her durumda olduğu gibi işyerinde vuku bulacak fiziki, psikolojik, sözel her türlü tacizi insan onurunun aşağılanması olarak görür ve hiçbir şekli tolere etmez. X Şirketi, bu değer ve davranışlarının bütün personelce benimsenmesi için gerekli eğitimi verir. X Şirketi, personeline teşvik edici bir çalışma ortamının yanı sıra kişisel ve profesyonel gelişme fırsatları sağlamak ister; bu bakımdan hiçbir şekilde cinsiyete dayalı ayırım yapmaz. Personelimizin geçmişlerine bakılmaksızın tam olarak katkıda bulunabilecekleri katılımcı bir çalışma ortamı oluşturmak için çabalamaktayız. Personelimizin farklılıklarına ve bireyselliklerine değer verir ve tabiiyet, cinsiyet, yaş, etnik köken, din, cinsel eğilim veya engellilik gibi kişisel özelliklere göre ayrımcılık yapmayız.

Sendikamızda, 2003 yılından beri yayınlanan kadın dergimiz aracılığıyla; dönem dönem çıkardığımız broşür ve kitapçıklarla toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemini ve kadına yönelik şiddetle mücadelenin gereklerini dile getiriyoruz. Konuyla ilgili farkındalık yaratmak amacıyla dönem dönem etkinlikler ve kampanyalar düzenliyoruz. 2009'dan beri sendikamızın aktif üye eğitimlerinde verilen toplumsal cinsiyet derslerinde eşitlik ve şiddetle mücadele konusuna geniş yer verilmektedir.

Şiddetin Temel Kaynağı Eşitsizliklerdir

Pek çok kez vurguladığımız gibi, şiddetin ve cinayetlerin en büyük kaynağı toplumdaki eşitsizliklerdir. Hayatın her alanında kadın-erkek eşitliği sağlanmadığı sürece, hiçbir yasal düzenleme kadına yönelik şiddeti ve kadın cinayetlerini durdurmak için tek başına yeterli değildir. Şiddetin kaynağı olan

eşitsizlikleri, ayrımcılıkları gidermek mücadelesinde en etkili yollardan biridir.

Türkiye'de, ortalama olarak her yüz kadından 38'i şiddete uğruyor, son on yılda ülkemizde 3000'in üzerinde kadın öldürüldü. Her yıl ortalama 300 kadın cinayetlerde hayatını kaybediyor, cinayet haberi almadığımız bir gün geçmiyor. Önlem alınmadıkça, yaşamını yitiren ve şiddete uğrayan kadınların sayısı artmaya devam edecek. Yasalardaki boşluklar ve uygulamalardaki yetersizlikler, bu sayının katlanarak artmasına sebep olmaktadır. Buna ek olarak, şiddet mağdurlarına sağlanan destek hizmetleri yetersiz kalmakta, suçlulara akıl almaz indirimler sağlanmakta, hatta serbest bırakılmaktadır. Ülkemiz, ne yazık ki kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konusunda dünya ülkeleri arasında ön sıralarda yer alıyor.

İstanbul Sözleşmesinden Çekilme Kararı

Ülkemizde şiddetle ilgili rakamlar bu denli ciddi bir boyuttayken, toplumun büyük bir kesimi bu sorunla mücadelede en etkin araç olan İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını talep ederken, sözleşmenin imzalanmasından on yıl sonra ani bir kararla sözleşmeden çekildiğimiz haberini aldık.

Kısa adı İstanbul Sözleşmesi olan, *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi*, 20 Mart 2020 tarihli ve 31429 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 9 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesi gereğince feshedildi.

24 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından oybirliği ile onaylanan ve Anayasa m.90/5 uyarınca Kanun hükmünde olan uluslararası bir sözleşmenin, Cumhurbaşkanlığı kararı ile feshedilmesinin hukuki açıdan sorunlu olduğu açıktır.

Kimseye danışılmadan, kamuoyu bilgilendirilmeden, bir kişinin çekinceli oyu hariç meclis çoğunluğuyla onaylanan bir sözleşmenin tek taraflı olarak feshedilmesi, sözleşmenin imzalandığı dönemde yapılan açıklamaları tekrar hatırlatmayı gerektiriyor.

11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılan, bu nedenle kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak adlandırılan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girdi. Özel olarak kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddeti önlemeyi hedef alan ilk Avrupa sözleşmesi olma niteliğini taşıyan sözleşme, bugüne kadar Türkiye dahil Avrupa Konseyi üyesi 45 ülke tarafından imzalanmış, imzacı ülkelerin 34'ünde onaylanmıştır.

Türkiye Parlamentosu Sözleşmeyi Oybirliğiyle Onaylamıştır

Türkiye, 11 Mayıs 2011'de sözleşmeyi imzalayan ve parlamentosunda onaylayan ilk ülke oldu. 24 Kasım 2011'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yapılan oturumda 247 milletvekilinden 246'sının kabul oyu ve bir milletvekilinin çekimser oyuyla, İstanbul Sözleşmesi, 6251 Sayılı Kanun'un onaylanmasıyla parlamentodan geçti. Türkiye, sözleşmenin Avrupa Konseyi Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme Geçici Komitesi bünyesinde hazırlanması ve sonuçlandırılmasında önemli rol oynadı. Sözleşmenin gerekçe kısmında, sözleşmenin ilk olarak ülkemizde imzaya açılmasının ve ilk imzalayan ülkenin Türkiye olmasının sembolik bir önem taşıdığı belirtildi. Aynı gerekçe bölümünde, İstanbul Sözleşmesi'ne taraf olunmasının ülkemize ilave bir yük getirmeyeceği, ülkemizin gelişen uluslararası saygınlığına olumlu katkıda bulunacağı değerlendirilmesine yer verildi.

Tasarı, Meclis Başkanlığı'na sunulmadan önce, Dışişleri Komisyonunun 22 Kasım 2011 tarihli toplantısında, Dışişleri Bakanlığı, o dönemki adıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşüldü. Komisyon, ayrıca toplantıya katılan milletvekillerinin oybirliğiyle tasarının kabul edildiğini belirtmiştir.

Sözleşmeyi bazı ülkeler çekince koyarak imzalarken, Türkiye bütün maddeleri çekincesiz kabul etmiştir. Dışişleri Komisyonu Raporu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunuş bölümünde, sözleşmenin hangi koşullarla kabul edildiği çok net bir şekilde açıklanmıştır:

- Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, cezalandırılması ve tazmin edilmesi amacıyla hazırlandığı ve uluslararası alanda kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetle ilgili ilk bağlayıcı belge olduğu.

- Sözleşmenin, Anayasanın 90'ncı maddesinin son fıkrası uyarınca temel hak ve özgürlüklere ilişkin bir metin olduğu ve onay sürecinin geciktirilmekten tamamlanması gerektiği.

- Hukuki düzenlemelerin kadına yönelik şiddeti önlemede yeterli olamayacağı ve uygulamada özellikle yargı makamları ve kolluk kuvvetleri tarafından konuyla ilgili gereken hassasiyetin gösterilmesi gerektiği.

- Sözleşmenin çekince konulmadan imzalanmasının son derece olumlu karşılandığı.

- Kadına yönelik şiddetin özellikle erkek egemen düşünceden kaynaklandığı ve kadına yönelik şiddete sebep olan düşünce yapısına yönelik tedbirlerin toplumsal hayatın her alanında alınmasının gerekli olduğu.

- Kadınların haklarının korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için kadının birey olarak güçlendirilmesi gerektiği.

- Kadına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından üzerinde durulması gereken temel noktanın koruyucu ve önleyici tedbirlerin yaşamın bir parçası haline getirilmesi olduğu.

- Sözleşmenin hazırlanması aşamasında ülkemizin pozisyonu belirlenmeden önce konuyla ilgili sivil toplum kuruluşlarının görüşlerine başvurulduğu ve bu görüşlere gereken önemin verildiği,

- Sözleşmenin, 78 ve 79uncu maddeleri uyarınca çekince konmaya müsait olmasına rağmen ülkemiz adına çekince konulmadan imzalandığı ve böylece ülkemizin sözleşme hükümleri ile tam uyum sağlama isteğine işaret edildiği.

- Sözleşmeyi imzalayan ilk ülkenin Türkiye olduğu ve onay sürecinin hızlı bir şekilde tamamlanarak sözleşmeyi onaylayan ilk ülkenin de Türkiye olmasının arzu edildiği, belirtilmiştir.

Komisyon raporundan da anlaşılacağı üzere, sözleşmenin neden, hangi gerekler ışığında, hangi gerekçelerle ve ne gibi beklentilerle imzalandığı ortadadır. Durum böyleyken, imzalandıktan on yıl sonra, herhangi bir gerekçe sunulmadan, tek taraflı olarak feshedilmesi, hem sözleşmenin onaylanma gerekçesine ters düşmekte, hem de meclis çoğunluğunun kararıyla onaylandığı düşünüldüğünde, biçim ve demokrasi açısından düşündürücüdür.

Sözleşmenin Gücü ve Önemi

2011 yılında imzaya açılan, 2014'te yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi, sadece şiddeti önlemeyi hedeflemekle yetinmeyerek, şiddetin kaynağı eşitsizliklerle mücadeleyi de amaçlayan önemli bir hukuki dayanaktır. Sözleşmeyi, diğer yasal düzenlemelerden ayıran en önemli özellik, toplumdaki eşitsizlikleri ve ayrımcılığı gidermeye yönelik tedbirler içermesi; kadına yönelik her türlü ayrımcılığı; hem ev

içindeki hem de işyeri, okul gibi kamusal alandaki şiddeti kesin bir şekilde yasaklamasıdır.

Bugüne kadar yapılmış uluslararası anlaşmalar ve tavsiye kararları değerlendirilerek hazırlanan sözleşmenin giriş kısmında şiddetin neden ve sonuçlarının yarattığı olumsuz durumlar değerlendirilmiş, kadına yönelik şiddetin tarihsel bir olgu olduğu belirtilerek cinsiyet eşitsizliğinden doğan güç ilişkilerinden kaynaklandığına değinilmiştir. Bu güç dengesizliklerinin ayrıca ayrımcılığa yol açtığı da eklenmiştir.

İstanbul Sözleşmesi, amaçlarının tanımlandığı ilk maddede de belirtildiği gibi, kadınları her türlü şiddete karşı korumayı, kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti önlemeyi ve ortadan kaldırmayı; kadına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmayı ve kadınları güçlendirmek de dahil olmak üzere, kadınlarla erkekler arasında eşitliği önemli ölçüde yaygınlaştırmayı; kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin tüm mağdurlarının korunmasını, bunlara yardım edilmesi için kapsamlı bir çerçeve, politika ve tedbirler tasarlamayı; kadına karşı şiddeti ve aile içi şiddeti ortadan kaldırma amacıyla uluslararası işbirliğini yaygınlaştırmayı; kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin ortadan kaldırılması için bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesi amacıyla kuruluşların ve kolluk kuvvetleri birimlerinin birbiriyle etkili bir biçimde işbirliği yapmalarına destek ve yardım sağlamayı amaçlıyor.

Sözleşmenin bizim açımızdan büyük önem taşıyan yönlerinden birisi de kadına yönelik şiddetin açık ve net bir şekilde insan hakları ihlali olarak tanımlanmasıdır.

Sözleşme, taraf devletlere şiddeti önleme yükümlülüğü getirmektedir. Bu amaçla, kadınların erkeklere oranla daha fazla şiddete maruz kaldıkları göz önünde tutularak kadın mağdurlar için destek hizmetinin sağlanması, özel tedbirlerin alınması ve daha fazla

kaynak aktarılması gerektiği belirtiliyor.

Hukuki olarak taraf devletleri bağlayıcı özelliğe sahip ilk uluslararası sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi, beş temel ilkeye sahiptir:

1. Kadına yönelik her türlü şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi,
2. Şiddet mağdurlarının korunması
3. Suçluların kovuşturulması,
4. Suçluların cezalandırılması
5. Kadına yönelik şiddetle mücadelede bütüncül, eş güdümlü ve etkili işbirliği içeren politikaların hayata geçirilmesi.

Sözleşmeden Çekilme Kararı Yeniden Değerlendirilmelidir

Sözleşmenin bütününe bakıldığında, toplumda büyük bir yara haline gelen kadın cinayetlerini ve kadına yönelik şiddeti durdurabilecek güce sahip böylesi sağlam bir dayanak, birkaç maddenin yorumuna dayanarak tümüyle reddedilmemeli; toplum açısından faydalı ve elzem yönü gözardı edilmemelidir.

Sözleşmeden çekilme kararından sonra yapılan değerlendirmelerde çoğunluğun sözleşmenin kalmasından yana olduğu unutulmamalıdır. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı yeniden değerlendirilmelidir.

Kadına yönelik şiddet, bir insan hakları meselesi olarak ele alınmalı; kadınların şiddetsiz ve öldürülme tehdidi olmadan yaşama ve çalışma hakkının sağlanması için gereken tüm koşullar yerine getirilmelidir.

Petrol-İş Sendikası

Merkez Yönetim Kurulu adına

Genel Başkan Süleyman Akyüz

Covid-19 Pandemisi ve Kadın Emeğinin Durumu

Covid-19 pandemisi tüm dünyayı etkisi altına alalı bir yılı geçti. Toplumsal ve ekonomik yaşam üzerindeki yıkıcı etkileri tüm hızıyla devam ederken, bütün krizlerde olduğu gibi, pandemide de en olumsuz etkilenen kesimlerden birisi kadınlar oldu. İstihdam açısından, kayıtdışı ve güvencesiz çalışan kadın sayısında artış olurken aynı zamanda işsizlikte de kadınlar birinci sırada yer aldı. Kadına yönelik şiddet pandemiden kaynaklı olarak her zamankinden daha çok artış kaydetti. Pandemi dönemini değerlendiren bazı rapor ve istatistikleri sizin için derledik.

Pandeminin, kadınların toplum ve çalışma yaşamındaki durumlarını nasıl etkilediğini ele alan raporlardan birisi, BM Kadın Birimi tarafından yayınlanan ve kadınlarla kız çocuklarının yoksulluk, istihdam, sağlık, bakım hizmetleri ve kadına yönelik şiddet verileri içeren "İçgörülerden Eyleme, Covid-19'un Ardından Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" raporu.

Raporda, bugüne kadar tüm dünyada görülen ve resmileştirilen Covid-19 vaka sayısı 25 milyon olarak açıklanırken, 846 bin kişinin hayatını kaybettiği belirtiliyor. Rapora göre, tüm dünyada çalışanların yüzde 94'ü pandemi nedeniyle işyeri kapanması yaşanan ülkelerde yaşıyor. Pandeminin sonuçlarından birisi de ekonominin yüzde 5 daralması, 2021 yılında küresel ölçekte yoksullara 96 milyon kişinin eklenmesi bekleniyor.

Pandemi, eşitsizlikleri artırdı

Hiçbir kriz, kadınlarla erkekleri aynı şekilde etkilemiyor. Bu pandemide de görüldüğü üzere, ekonomik ve sosyal açıdan kadınların zararı daha fazla. İşyeri kapanmaları ağırlıklı olarak kadınların çalıştığı sektörlerde gerçek-

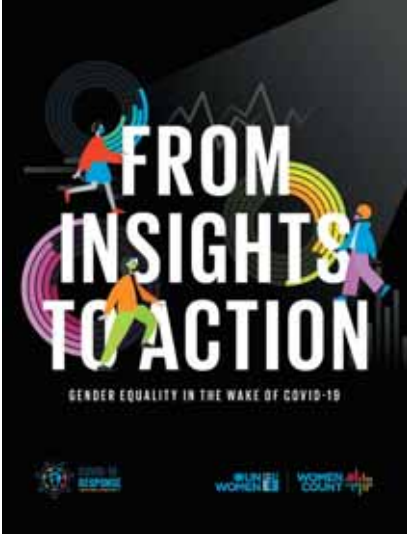

leşti. Rapora göre, 2021'de tüm dünyada 435 milyon kadın, günlük 1.90 Doların altında bir gelire sahip olacak, ayrıca 47 milyon kişi daha pandemi nedeniyle yoksul hale gelecek.

Covid-19 pandemisinin ekonomik yanları yanında kadın sağlığı üzerinde de olumsuz etkileri oldu. Pek çok kadın, bulaşma riski nedeniyle rutin muayenelerine gitmedi. Salgının yanısıra, hastaneye gitmemekten kaynaklı pek çok hastalığın oranında artış gerçekleşti.

Rapora göre, kadına yönelik şiddet olaylarında da pandeminin olumsuz etkileri hissedildi. Kadınların çoğu şiddet failiyle aynı ortamda bulunmaya zorlandı. Kaçış ortamının olmaması, faileri cesaretlendirdi.

Tüm bunlara ek olarak, pandeminin kadınlar için olumsuz sonuçlarından birisi de bakım yükümlülüklerindeki artış oldu. Ücretsiz işlerin başında gelen bakım işlerine ek olarak ev işlerinde de büyük artış oldu.

Genel olarak baktığımızda, pandeminin ekonomik, politik ve sosyal sistemdeki zayıflıkları belirgin hale getirdiğini söyleyebiliriz. Daha önce var olan eşitsizlikler ve aksaklıklar, pandemiyle birlikte daha da arttı, daha da önu alınamaz hale geldi.

Pandemi döneminde kadınların gerek çalışma yaşamında gerekse toplumsal yaşamda yaşadıkları eşitsizlikleri değerlendiren bir diğer rapor da ILO Türkiye Ofisi Araştırma Uzmanı Luis Pinedo Caro tarafından Mart 2021'de yayınlanan "İkinci Dalga COVID-19 Önlemlerinin Türkiye'de İstihdam Üzerindeki Etkisi" başlıklı araştırma notu.

Türkiye'de pandemi nedeniyle gerçekleştirilen kısıtlama uygulamalarının istihdamda yarattığı iş kayıplarını değerlendiren araştırmaya göre, haftasonu çıkma yasağı ve haftaiçi saat kısıtlaması sonucu bazı sektörler tamamen kapanmış, ancak imalat, sağlık, tarım bu uygulamadan muaf tutulmuştur.

Türkiye İstatistik Kurumu'ndan alınan verilerle hazırlanan araştırma, pandemi boyunca iş kayıplarını ve çalışılan sürelerdeki kayıpları esas alıyor.

Buna göre, en son alınan COVID-19 mücadele önlemleri Türkiye'de 2,3 milyon tam zamanlı eşdeğer (TZE) iş kaybına neden olmuş olabilir. Ayrıca, araştırmaya göre, Nisan'da 2,6 milyon TZE iş kaybı artışı ve Mayıs'ta

ise 2,4 milyon iş kaybı artışı tahmin ediliyor.

Araştırmada toplumsal cinsiyet verileri de ele alınıyor. Çalışan kadınların COVID-19 krizinden erkeklere göre daha fazla etkilendiği belirtilirken, Nisan 2020 itibarıyla kadınların çalışma saatlerinde yüzde 38,5 oranındaki düşüşe karşılık erkeklerde % 32,5 düşüşe vurgu yapılıyor. Ayrıca, toparlanma sürecinde de kadınlarla erkekler arasında bir dengesizliğin bulunduğu dikkat çekiliyor.

Kadınların yüzde 5'i işinden oldu

Dünya Ekonomik Forumu'nun her sene yayınladığı Küresel Cinsiyet Uçurumu Raporu'nun 2021 sayısı Mart ayında yayınlandı. Kadınlarla erkeklerin sağlık, eğitim, ekonomi ve politika alanlarındaki eşitsizlik değerlendirilerek hesaplanan "Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi"nde önceki raporlardan farklı olarak Covid-19 pandemisinin etkileri de hesaba katılmış. Yapılan erken tahminlere göre, istihdam edilen kadınların yüzde 5'i işini kaybederken, erkekler için bu oran yüzde % 3.9 olarak veriliyor.

Raporda bölgelere göre ülkelerin durumu da değerlendiriliyor. Buna göre, toplumsal cinsiyet eşitliğinin en fazla sağlandığı ülke İzlanda. İzlanda, 12 dönemdir birinciliği koruyor. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin en fazla olduğu beş ülke sırasıyla İzlanda (Eşitlik % 89.2 oranında sağlanmış), ikinci Finlandiya (% 86.1), üçüncü Norveç (% 84.9), dördüncü Yeni Zelanda (% 84) ve beşinci İsveç (% 82.3).

Son rapora göre aradaki cinsiyet farkını kapatma konusunda en fazla ilerleme gösteren ülkeler Litvanya, Sırbistan, Doğu Timor, Togo ve Birleşik Arap Emirlikleri oldu.

Bu sene yayınlanan raporun bir diğer farkı da değerlendirmeye üç ülkenin eklenmesi oldu: Afganistan, Guyana ve Nijer. Eklenen üç ülkeyle birlikte, raporda ele alınan ülke sayısı 156'ye çıkmış oldu. Bu ülkelerin 107'si, ilk

yayımlandığı 2006 yılından beri raporda yer alıyor.

156 ülke hesaba katılarak hesaplanan küresel cinsiyet uçurumu % 67.7, kapanması gereken fark ise % 32.3.

Türkiye eşitlikte 133. sırada

Türkiye, 156 ülke arasında, cinsiyet eşitliği bakımından 133. sırada bulunuyor, cinsiyet eşitliği endeksi ise 0.638 olarak hesaplanmış.

Ekonomik katılım ve fırsatlar kategorisinde 140. sırada olan Türkiye, işgücüne katılım konusunda ise 137. sırada. İşgücüne katılımda eşitlik endeksi 0.494 değerinde. Rapora göre kadınların işgücüne katılım oranı ülkemizde yüzde 38.5, erkeklerinki ise yüzde 78. Ayrıca, Türkiye'de 10.44 milyon kadın işgücüne dahilken, bu rakam erkekler için 21.21 milyon olarak veriliyor. İşsizlik oranlarında da kadınlarla erkekler arasında eşitsizlik hakim: Kadınlarda işsizlik oranı % 16.73 iken erkeklerde % 12.60

Eşitsizlik 135.6 yılda kapanacak

Küresel ölçekte, geçen yıla göre eşitsizlikte yüzde 0.6'lık gerileme olduğu belirtilen rapora göre, bu gerilemenin esas sebebi, gelişmiş ülkelerdeki iyileştirmeler. Bununla birlikte, tüm dünyada cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kalkması için 135.6 yıl geçmesi gerekiyor. ■

TÜRK-İŞ ÜYESİ SENDİKALARIN TOPLUMSAL CİNSİYET ÇALIŞMALARI DEĞERLENDİRİLDİ

"TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANMASINDA SENDİKALARIN ROLÜ BÜYÜK"

Uluslararası Çalışma Örgütü'yle (ILO) Türk-İş'in ortaklaşa düzenlediği "Çalışma Yaşamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" konulu seminer, pandemi koşulları nedeniyle online olarak gerçekleştirildi. Kadınlar için insana yakışır işlerin sağlanmasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesinin önemini ve sendikaların bu süreçteki rolünün değerlendirildiği webinarı Türk-İş üyesi sendikalardan yönetici, temsilci ve toplumsal cinsiyet çalışması yürüten uzmanlar katıldı.

ILO-Türk-İş ortaklığıyla 12 Mart 2021'de gerçekleştirilen "Çalışma Yaşamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" konulu web seminerinde açılış konuşmasını ILO Türkiye Ofisi Direktörü Numan Özcan yaptı. Etkinliklerin temel hedefinin daha fazla emekçiye "insana yakışır iş" sağlamak olduğunu belirten Özcan, Kadınlar İçin Daha Çok ve Daha İyi İşler programının ilk aşamasında Kadın İstihdamı Ulusal Eylem Planı'nın sosyal diyalog anlayışıyla hazırlandığını sözlerine ekledi.

Sendikalarla birlikte hareket etmenin gücüne inandığını belirten Özcan, bu eğitimin, kadınların insana yakışır işe erişimlerinin artırılmasında önemli bir adım olduğunu belirtti.

Çalışma yaşamında kadınların bugüne kadar pek çok kazanım elde ettiklerini ifade eden Özcan, ancak kadınların günümüzde erkeklerden daha az ücret aldıklarını, yöneticilik pozisyonlarında daha az yer aldıklarını, anne olduktan sonra istihdam, ücret ve yöneticilik konularında adeta cezalandırıldıklarını sözlerine ekledi. Bu durumun, emeklilik, sosyal güvence gibi haklara erişememeyle sonuçlandığını belirten Özcan, kadınların ilerleyen yaşlarında yoksullukla karşı karşıya kaldıklarını söyledi. Kadınların yaşadığı şiddet ve tacizin de istihdama katılımlarını ve iş yaşamlarını olumsuz etkilediğini sözlerine ekledi.

Pandemi döneminde, sağlık ve bakım işlerinde çalışan kadınların yüksek riskle çalışırken ev işçisi, konaklama ve restoran gibi hizmetler sektöründe çalışan kadınların büyük bir işsizlikle karşı karşıya kaldığını belirtti. Ayrıca, okulların ve bakım hizmetlerinin durması nedeniyle kadınların ücretsiz bakım işlerindeki yükünde katlanılmaz derecede bir artış olduğunu sözlerine ekledi. Pandemi döneminde artan uzaktan çalışma biçiminin kadınların iş yükünü orantısız şekilde etkilediğini, uzun çalışma saatleriyle karşı karşıya kaldıklarını belirtti.

Özcan, ayrıca böyle bir dönemde, toplumsal cinsiyet eşitliği için tüm tarafların işbirliği içinde hareket etmeleri gerektiğini vurgulayarak, çalışma yaşamındaki eşitsizliklerin daha da derinleşmemesi için daha güçlü bir sosyal diyalog anlayışının ve birlikte hareket etmenin önemini bir kez daha ortaya çıktığını sözlerine ekledi.

Bu konuda sendikaların rolüne özellikle dikkat çekilmesi gerektiğini ifade eden Özcan, sendikaların, hem işyerlerinde hem iş dünyasındaki sıkıntıları en yakından tespit edebilecek durumda

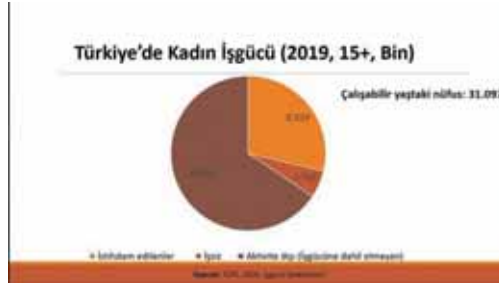
olduklarını, çözüm önerileri geliştirip uygulamaları takip ederek gerekli otoritelere ulaştırarak iyileştirme sağlayabilecek konuma sahip olduklarını belirtti.

Özcan, konuşmasının devamında çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi için sendikaların yadsınamaz bir rolü olduğunu, önümüzdeki dönemde sendikalarla ortak çalışmaların sürdürüleceğini belirtti. Bu kapsamda Türk-İş ve sendikalar düzeyinde, çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik ortak bir yol haritası çizdiklerini, çalışmaların güçlenerek devam edeceğini ekledi.

Eğitimde ikinci olarak söz alan Türk-İş Eğitim Sekreteri ve Teksif genel başkanı Nazım Irgat, çalışma yaşamında kadınların durumunda büyük gelişmeler yaşandığını, örgütlenmede hâlâ eksiklerin olduğunu ancak yavaş yavaş duyarlılığın artmaya başladığını belirtti. Kadına yönelik şiddet olaylarındaki artışa dikkat çeken Irgat, her yıl ortalama 300 kadının öldürüldüğünü, bu durumun sendikaların sorumluluklarının tekrar gün yüzüne çıkardığını söyledi. ILO ile ortaklaşa düzenlenen bu etkinliğin sendika üyelerine de ulaştırılması için çalışmaların devam ettirildiğini belirtti.

Pandeminin ekonomik ve sosyal olumsuzluklarının en çok kadınları etkilediğini, evde çalışma şeklinin kadınların görünmeyen emeğini daha da arttırdığını, anneliğin kadınları iş gücü piyasasının dışına çektiğini sözlerine ekledi. Kadınların yaşadığı tüm bu zorluklara karşı toplumsal cinsiyet eşitliği üzerinde daha çok durulması gerektiğini ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için toplumun bakış açısının değişmesi gerektiğini söyledi.

Açılış konuşmalarının ardından söz alan ILO Türkiye Ofisi Toplumsal Cinsiyet ve Sosyal Diyalog Yöneticisi Dr. Ayşe Emel Akalın "Uluslararası Çalışma Örgütü'nde ve Türkiye ofisinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin yeri" konulu sunumunu gerçekleştirdi. ILO Türkiye Ofisi'nin kadınların insana yakışır iş koşullarında çalışabilmeleri için sendikalarla yaptığı çalışmalar ve ILO'nun konuya ilişkin sözleşmeleri hakkında bilgi veren Akalın, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün çalışma standartlarının hayata geçirilmesinde sendikaların çok büyük önem taşıdığını sözlerine ekledi. Bugüne kadar

ILO tarafından 190 sözleşmenin ve 206 tavsiye kararının kabul edildiğini söyleyen Akalın, en temel amacın 'herkes için insana yakışır iş sağlanması' olduğunu belirtti, bunun için atılacak her adımda kadın-erkek eşitliğinin öngörüldüğünü de sözlerine ekledi.

ILO'nun çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını temel alan 100 Sayılı Eşit Ücret, 111 Sayılı Ayrımcılık (İstihdamda ve Mesleklerde), 156 Sayılı Aile Sorumlulukları Olan İşçiler, 183 Sayılı Anneliğin Korunması ve 190 Sayılı İş Yerinde Şiddet ve Tazicinin Önlenmesi Sözleşmelerinin içeriği hakkında ayrıntılı bilgi verdi.

Seminerde daha sonra sözü Prof. Dr. Saniye Dedeoğlu aldı. Sunumuna, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramını açıklayarak başlayan Dedeoğlu, işgücü verilerinin kadınlarla erkekler arasındaki eşitsizliği ifade ettiğini belirtti, işgücü istatistiklerinde kullanılan bazı kavramlara ilişkin bilgi verdi.

Daha sonra küresel işgücü verilerini paylaşan Dedeoğlu, tüm dünyada erkeklerin işgücüne katılım oranı yüzde 74.2 iken kadınların yüzde 47.2'sinin işgücüne katıldığını belirtti. İstihdam oranları erkekler için yüzde 70.3, kadınlar için % 44.6; işsizlik oranları ise erkekler için yüzde 5.3 iken kadınlar için yüzde 5.6 olarak veriliyor. Aradaki farkın cinsiyet açığı olarak açıklandığını ifade eden Saniye Dedeoğlu, Türkiye için durumun çok da farklı olmadığını sözlerine ekledi. Türkiye'de erkeklerin yüzde 72'si işgücüne katılırken kadınların sadece yüzde 34.4'ü işgücüne dahil. İstihdam oranları da sırasıyla erkekler için % 63.1, kadınlar için % 28.7. İşsizlik oranlarında kadınlar erkekleri geçmiş durumda: % 12.4'e % 16.5.

Türkiye'de 20 milyon kadının ekonomik faaliyetlerin dışında kaldığını belirten Dedeoğlu, bu rakamın 11 milyonunun ev işleri nedeniyle işgücüne dahil olmadığı

ğını, bunun kadınlara biçilen toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklandığını sözlerine ekledi.

Daha sonra söz alan Dr. Çișel Ekiz Gökmen, yıllar içinde kadın istihdamının arttığını, ancak her zaman erkeklerle arada büyük bir açık olduğunu belirterek kadınların çalışma koşullarını değerlendirdi.

Kadınlar arasında ücretsiz işçiliğin yaygınlığına dikkat çeken Gökmen, istihdamda yer alan her yüz kadından on sekizinin, ücretsiz aile işçisi olarak çalıştığını belirtti. İstihdamda yer alan her yüz kadından 58'inin kayıt dışı olarak çalıştığını da belirten Gökmen, kadınların yüzde 23.2'sinin esnek çalıştığını, erkekler için bu oranın yüzde 8.7 olduğunu ekledi.

İş yaşamında cinsiyete dayalı işbölümünün devam ettiğini, bazı mesleklerin hâlâ kadın işi veya erkek işi olarak adlandırıldığına dikkat çeken Gökmen, bu mesleklerle örnekler vererek, kadınların daha çok nitelik gerektirmeyen işlerde yoğunlaştığını belirtti. Yöneticilik pozisyonlarında kadınların azlığına dikkat çekerek, kadınlarla erkekler arasındaki cinsiyete dayalı ücret farklılığına da değindi. Gökmen, dünya genelinde bu farkın % 21.4 olduğunu, Türkiye için bu değer % 21.1 olarak hesaplandığını sözlerine ekledi. Çalışan annelerin diğer kadınlara oranla yüzde 11'lik ücret kaybı yaşadıklarını, bu değer annelik ücret kaybı olarak adlandırıldığını belirtti. Sendikalaşmanın yaygın olduğu ülkelerde bu ücret farkının daha düşük olduğunun altını çizdi.

Eğitimin son bölümünde sendikal hareket içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemi değerlendirildi. Sendikaların toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için neler yapabileceğinin konuşulduğu bu bölümde, Türk-İş üyesi sendikalarda toplumsal cinsiyet çalışması yürüten katılımcılar önerilerini paylaştılar. ■

Helen Beatrix Potter

22 Aralık 1943

İngiliz yazar, illüstrasyon çizeri, doğabilimci ve çevreci Helen Beatrix Potter 77 yaşında hayata veda etti. Potter, çocuklar için yazdığı ve hayvanları anlattığı kitaplarıyla tanınıyor. (Doğum: 28 July 1866)

Concepció Callao

25 Aralık 1959

Katalan opera sanatçısı Concepció Callao hayatını kaybetti. Müzisyen Camil Callao i Guinovart ve Concepció Franqués'in kızları olan Callao, müziğe 8 yaşında başlamıştı. (Doğum: 23 Eylül 1895)

Elizabeth Blackwell

23 Ocak 1849

Elizabeth Blackwell, ABD'nin tıp diploması alan ilk kadın doktoru ünvanını aldı. 3 Şubat 1821 İngiltere doğumlu Blackwell, New York Geneva Koleji'ni en yüksek dereceyle bitirmişti.

27 Ocak 1922

Gerçek adı Elizabeth Jane Cochran olan, ancak mesleğini icra ederken takma ad kullanan Amerikalı gazeteci Nellie Bly hayatını kaybetti. Bly, haber peşinde koşarken farklı kimliklere bürünürdü. (Doğum: 5 Mayıs 1864)

Nellie Bly

Alice Paul

11 Ocak 1885

ABD'li oy hakkı savunucusu ve kadın hakları aktivisti Alice Paul dünyaya geldi. Paul, oy hakkında cinsiyet ayrımcılığını yasaklayan ABD Anayasasının Ondokuzuncu Değişikliği kampanyasının öncülerinden biriydi. (Ölüm: 9 Temmuz 1977)

9 Ocak 1959

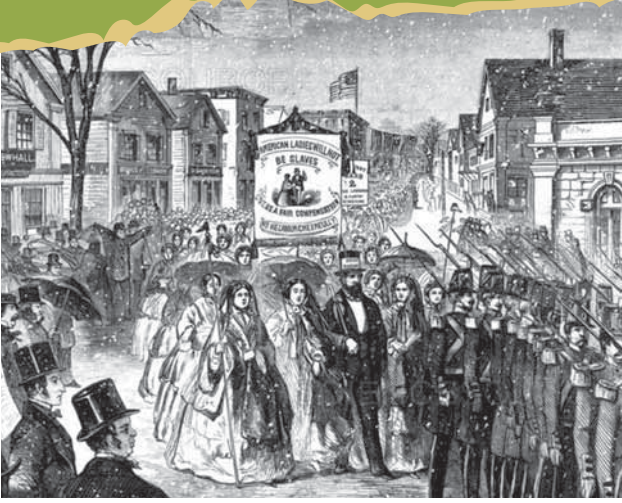
Kiçe kökenli Guatemalalı yerlilerin hakları için mücadele eden aktivist ve 1992 Nobel Barış Ödülü sahibi Rigoberta Menchú dünyaya geldi.

Rigoberta Menchú

18 Şubat 2015

Botanikçi, bitki toplayıcısı ve eczacı, bilim tarihimizin önemli isimlerinden Asuman Baytop hayata gözlerini yumdu. Türkiye florasına katkılarında dolayı 9 bitki türüne adı verildi. Bunlardan biri 1979 yılında Akseki'de kendi topladığı *Crocus asumaniae*'dir.

7 Mart 1860

LYNN Ayakkabı Grevcisi Kadınların Yürüyüşü

ABD'nin New England bölgesi Massachusetts eyaletine bağlı Lynn kentinde yaklaşık yirmi bin işçinin iş bıraktığı ayakkabı işçileri grevine katılan yaklaşık 800 kadın işçi, grevcilere yönelik kötü davranışları ve grev hakkına yönelik saldırıları protesto etmek için ellerinde "Amerikalı kadınlar köle olmayacak, adil ücret verin, içtenlikle çalışalım!" yazılı pankartlarla kent merkezine yürüdü.

Suat Berk

2 Nisan 1901

Türkiye'nin ilk kadın hakimi, Suat Berk, dünyaya geldi. Eski adı Darülfunun olan İstanbul Üniversitesi mezunu Suat Berk, 1925 yılında hakimliğe başladığında dünyanın pek çok ülkesinde kadınlar sadece çocuk mahkemelerinde yargıçlık yapabiliyordu. (Ölüm: 15 Temmuz 2002)

7 Mart 1911

1926 doğumlu, İstanbul Şehir Tiyatrosu'nda oyuncu ve rejisör olarak görev yapan ve bu kurumda sahneye oyun koyan ilk kadın sanatçı ünvanına sahip Şirin Devrim hayatını kaybetti. Şirin Devrim, yazar İzzet Melih Devrim ve ressam Fahrelnisa Zeid çiftinin ikinci çocuğu, ressam Nejat Devrim'in kızkardeşi, şair Halikarnas Balıkcısı adıyla tanınan Cevat Şakir Kabaağaç'ın ve ressam, gravür sanatçısı Aliye Berger'in yeğeni, seramik sanatçısı Füreyâ Koral'ın kuzeniydi.

Şirin Devrim

Nüzhet Gökdoğan

24 Nisan 2003

Gökbilimci ve akademisyen, cumhuriyetimizin ilk kadın bilimcilerinden, Türkiye'nin ilk kadın gökbilimcisi ünvanına sahip Hatice Nüzhet Gökdoğan hayatını kaybetti. (Doğum: 14 Ağustos 1910)

Pandemi Döneminde Planlanmamış Ücretsiz Bakım İşlerinin Kadın İstihdamına Etkisi

Dergimizin 63. sayısında, salgın döneminde ücretsiz bakım emeğinin kadınları nasıl etkilediğini ele alan Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Betül Urhan, bu sayımızda da pandemi döneminde planlanmamış ücretsiz bakım işlerinin kadın istihdamı üzerindeki etkilerini ele aldı.

Doç. Dr. Betül Urhan
Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü

Pandeminin sonuçlarının toplumsal eşitsizlikleri nasıl derinleştirdiğine dair birçok rapor yazıldı, araştırma ve gözlem yapıldı. Zaman geçtikçe bunların daha da görünür olacağını ve derinleşeceğini öngörebiliriz. Bütün dünyada farklı düzeylerde de olsa pandemi ve ekonomik kriz işgücü üzerindeki tahribatını sürdürüyor. Ancak bu tahribat kadın işgücünü erkeklere göre daha fazla etkiliyor. Yapılan bir araştırma salgınla beraber kadınların işlerini kaybetme riskinin erkeklere göre 1.8 misli daha fazla olduğunu ortaya koyuyor. Kadınların özellikle düşük ücretli işlerde toplanmış olmaları, işgücü piyasasındaki ikincil ve kırılgan konumları kriz dönemlerinde bu riskin artmasının önemli nedenleri arasındadır.

daha fazla etkilenmiştir. Bu kriz öncesinde küresel düzeyde zaten var olan işgücü piyasasına katılım oranlarındaki cinsiyet farkından dolayı sayısal olarak erkeklerin istihdam kaybı kadınlardan daha fazlaymış gibi görünüyor. İstihdam kaybı erkekler için 80 milyon kadınlar için 64 milyon olarak gerçekleşmiştir. Ancak oransal olarak bakıldığında, 2020'de küresel düzeyde kadınların istihdamında meydana gelen kayıp yüzde 5,0 iken erkekler için yüzde 3,9 olarak gerçekleşmiştir. Pandemi ve ekonomik kriz sırasında dünyanın tüm bölgelerinde kadınların ekonomik olarak pasif kalma, yani işgücü piyasasının dışına düşme olasılığının erkeklerden daha fazla olduğu ifade ediliyor.

Kadın istihdamında küresel düzeyde % 5 kayıp

Nitekim ILO'ya göre küresel olarak, tüm bölgeler ve ülke gelir gruplarında, istihdam kaybindan kadınlar erkeklerden

Türkiye'de kadın istihdamında durum

Türkiye'ye bakıldığında hem sayısal olarak hem de oransal olarak kadınların istihdam kayıplarının erkeklerden daha fazla olduğu görülüyor. DİSK-AR'ın raporuna göre kadın iş-

gücü son bir yılda 863 bin kişi azalarak 9 milyon 942 bine, erkek işgücü ise 425 bin azalarak 21 milyon 510 bine geriledi. Böylece son bir yılda toplam işgücü yüzde 3,9, erkek işgücü yüzde 1,9 ve kadın işgücü yüzde 8 azaldı. İş bulma konusunda ümitsiz kadın oranında büyük bir artış gözleniyor. DİSK-AR'ın raporuna göre ümitsiz işsizlerin sayısı genelde yüzde 122,5, erkeklerde yüzde 98,3, kadınlarda ise yüzde 168,4 artmıştır.

Kadınlar en kırılgan işkollarında çalışıyor

Birçok ülkede benzer bulgulara rastlanıyor. Kadınların istihdam kayıplarının en önemli nedenlerinden birisi, kadınların pandemiden ve krizden en çok etkilenen eğitim, konaklama, turizm, restoran ve tekstil gibi kırılgan sektörlerde yoğunlaşmış olmalarıdır. Bir diğer neden uzaktan çalışmayı mümkün kılmayan işlerde çalışmalarıdır.

Okulların kapanması ve bakım işlerinde artış

Bilindiği gibi mevcut çocuk bakımı veya diğer bakım düzenlemeleri, korona virüsle ilgili kısıtlamalar, örneğin okul veya kreşlerin kapatılması nedeniyle büyük ölçüde değiştirildi. Üstelik bunların tam teşekküllü olarak ne zaman açılacağı da belirsiz. Aile büyüklerinin virüs endişesi ile çocuk bakımından uzaklaşmak zorunda kalması, piyasadan satın alınan bakım hizmetlerinin fiyatlarının artması, talep edilebilecek bakım hizmet olanaklarının daralması veya virüs nedeniyle bu hizmetleri satın almakta tereddüt edilmesi çalışan kadınları ev içi bakım konusunda desteksiz ve yal-

nız bıraktı. Bu durum olağan dönemlerde zorla da olsa kurulabilen çalışma ve bakım arasındaki dengeleri altüst etti. Bundan etkilenen işçiler çeşitli yollarla bu planlanmamış bakımın üstesinden gelmeye çalışıyor. Bu durumdaki işçilerin bazıları izin talebinde bulunuyor. Ancak birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de yasal yıllık izinlerin dışında bu durumlar için düzenlenmiş herhangi bir ücretli izin sistemi bulunmuyor.

Kadınlar ücretsiz izin veya çalışma saatlerinin kısaltılması gibi bakım işlerini yürütebilecekleri yöntemlere başvuruyorlar. Ücretli ebeveyn izni sisteminin olmadığı, işverenlerin izin verme konusunda direnç gösterdiği ve evden çalışma olanağının olmadığı durumlarda çalışan çocuklu kadınlar, işlerini kaybetme riskiyle veya ciddi bir gelir kaybıyla karşı karşıya kalıyor.

TUC'in İngiltere anketinin sonuçları

TUC (Trades Union Congress), İngiltere'de pandemi döneminde okulların kapanması ve olağan eğitim düzeninde meydana gelen aksamaların çalışan anneleri nasıl etkilediğini ortaya çıkarmak için 50.000 kişinin katıldığı bir anket uygulamıştır. Ankete verilen cevaplara dayanılarak pandeminin çalışan annelerin refahı, geliri ve iş güvencesi üzerinde önemli etkilerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre ankete cevap veren annelerin dörtte biri (yüzde 25) çocuk bakımını yönetmek için yıllık izin kullanmıştır. Katılımcıların % 30'u yıllık izinlerinin tamamını okulların başladığı dönemde kullanmışlardır. Yıllık izinlerin okulun başladığı dönemde kullanılması okullar tatil olduğu dönemde,

kadınlar arasında bu sorunla nasıl başa çıkacaklarına dair büyük bir baskı ve endişe yaratmıştır. Üstelik yıllık izin kullandırmak bu sorun açısından çok geçici bir çözümdür. Çalışan çocuklu kadınların yaklaşık beşte biri (yüzde 18) çalışma saatlerini azaltmak ve 14'te biri (yüzde yedi) ise işten ücretsiz izin almak zorunda kalmış ve bu nedenle pandemi döneminde gelir elde edememiştir.

Annelerin izin talepleri reddedildi

Birçok işveren İngiliz hükümetinin devreye soktuğu ve çocuk bakımı sorumlulukları nedeniyle çalışamayanları desteklemek için kullanılabilecek geçici ücretli izin programı kapsamındaki hakkı kullandırmayı reddetmiştir. Araştırmaya göre çalışan her 10 anneden 7'sinin (% 68) bu kapsamdaki izin talepleri reddedilmiştir. 10 anneden dokuzunun ruhsal sağlıkları olumsuz etkilenmiştir. Çalışan annelerin % 25'i izin kullanmaları veya çalışma saatlerinin azaltılması nedeniyle işverenler tarafından işten çıkarılacaklarından endişe etmiştir.

Araştırma, çalışan çocuklu annelerin, ücretli çalışma ile çocuk bakımını birleştirmeye çalıştıklarını, bundan dolayı kendilerini çok bitkin hissettiklerini, buna rağmen, işlerine son verileceğini düşündükleri için, izin isteme ve çalışma saatlerinde esneklik isteme konusunda gergin olduklarını göstermiştir. Annelerin yaklaşık yarısı (yüzde 48), çocuk bakımıyla ilgili güçlükler nedeniyle işverenleri tarafından kendilerine olumsuz davranılacağından korkmuştur.

Ev işleri arttı, evden çalışmanın verimliliği azaldı

Çalışan çocuklu kadınların bakım konusundaki yalnızlığı sadece iş kaybı sorununu ortaya çıkartmadı. Özellikle uzaktan çalışma şansı bulan kadınların, evdeki iş yükü ve mekânsal yetersizlikler nedeniyle verimliliklerinin düştüğü görüldü. Daha önceki yazımızda da ifade ettiğimiz gibi pandemi döneminde çalışan kadınların ücretsiz iş yükleri olağanüstü derecede arttı. Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar pandemi döneminde kadınların ev içi ücretsiz iş yüklerinin en az % 30 oranında arttığını gösteriyor. Hem uzaktan çalışan hem de pandemiye rağmen çalışmaya devam eden okul çağında çocuk sahibi kadınların haftalık ücretli, ücretsiz toplam çalışma süresinin 80 saatin üzerine çıktığı ifade ediliyor. Hem Türkiye'de hem de diğer ülkelerde yapılan saha araştırmaları, belirsizliğin yanısıra, ücretli iş ile artan ücretsiz ev işleri arasında sıkışıp kalan çalışan kadınların pandemi döneminde ruh hallerinin erkeklere göre çok daha olumsuz etkilendiğini, stres ve kaygı düzeylerinin arttığını göstermiştir.

Pandemi, güvencesizliği ortaya çıkardı

Tüm bu sonuçlardan, pandeminin kadınların yaşadığı güvencesizliği ve güvencesizliği apaçık ortaya çıkarttığını görüyoruz. Bu öyle derin bir krizdir ki ETUC'un Genel Sekreter Yardımcısı Esther Lynch 'e göre kadınlar yıllardır mücadele ettikleri eşitlik kazanımlarının çoğunu COVID ile geçen zamanda kaybedebilir ve bu durum salgından önce başlayan kadın haklarına karşı yükselen tepkiye ekstra bir boyut kazandırabilir.

Bakım sorunu sadece kadının sorunu değil

Bakım sorunu bir kadın sorunu değil toplumsal bir sorundur. Olağanüstü dönemlerde ise hayati bir soruna dönüşmektedir. Dolayısıyla yalnızca kadınların omuzlarına bırakılmayacak kadar ağır bir iş olarak kabul edilmeli ve bu yük devlet, işverenler, erkekler ve kadınlar arasında paylaştırılmalıdır. Batı sendikaları ve işçi örgütlerinin gündeminde olan ve pazarlık konusu haline getirdikleri bu sorun, Türkiye’de sendikaların öteden beri gündemlerine dahi almadıkları bir sorun olarak kalmaya devam ediyor. Kadınların refahını, iş güvencesini ve sağlığını tehdit eden böyle bir soruna sendikalar kayıtsız kalmamalıdır.

Sendikalar kalıcı ücretli ebeveyn izni talep etmeli

Pandemi döneminde sendikaların kalıcı ve uygun bir ücretli ebeveyn izni (çocuk bakımını paylaşmalarına izin verecek şekilde anne ve babaya verilen ücretli izin) sistemini gündemlerine ve talepleri arasına almaları beklenmelidir. Kadın-erkek fark etmeksizin bütün çocuklu çalışanlar için hak kaybı olmadan ve ayrımcılığa uğramadan alternatif çalışma biçimleri üzerine tartışmalar yapılmalıdır. Örneğin işverenler ve işçilerle evden çalışma, geçici olarak iş yükünü azaltma, fazla çalışmadan kaçınma ve çalışma saatlerini değiştirme hakkında konuşabilmeleri ve bunları talep edebilmeleri önem kazanıyor. Sendikalar ve üst ör-

gütleri işçi temsilcilerine ve şubelere işyerinde kadınları destekleyecek, bilgilendirecek ve ayrımcılıktan korunmalarını sağlayacak rehberler hazırlamalı, normlar ve ilkeler belirlemelidir. Kuşkusuz bu tartışmaların, bakım işinin bir kadın işi olduğuna dair cinsiyetçi, baskımlı ve önyargılı varsayımlardan uzak olması zorunludur. ■

DİSK-AR, İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu, 11 Ocak 2021, <http://disk.org.tr/2021/01/disk-ar-ocak-2021-issizlik-ve-istihdam-gorunumu-raporu-yayimlandi-issizlik-artiyor/>

Esther Lynch, Building Blocks for Equality between Men and Women at Work, European Policy Perspectives, <https://www.etuc.org/en/document/key-note-speech-7th-barbara-prammer-symposium-gender-sensitive-covi-19-responses>

ILO, COVID-19 and the World of Work. Seventh Edition Updated Estimates and Analysis,

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf

İpek İlkaracan, "Covid-19 Pandemisi Döneminde Bakım Ekonomisi, İstihdam ve Makroekonomik Politikalar Kesişiminde Bir Değerlendirme", <http://www.keig.org/covid-19-pandemisi-doneminde-bakim-ekonomisi-istihdam-ve-makroekonomik-politikalar-kesisiminde-bir-degerlendirme/>

Özбек Zeybekoğlu Akbaş, Cansu Dursun, "Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sürecinde Özel Alanına Kamusal Alanı Sığdıran Çalışan Anneler", Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi 7, 2020, s. 78-94

TUC, Working Mums: Paying the Price, <https://www.tuc.org.uk/workingparents>

111. YILINDA YAŞASIN 8 MART, YAŞASIN EŞİTLİK MÜCADELEMİZ!

Kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü 8 Mart'ın 111. yılı vesilesiyle Petrol-İş Sendikası Merkez Yönetim Kurulu adına açıklama yapan Genel Başkan Süleyman Akyüz, başta Petrol-İş'li kadınlar olmak üzere, evde ve işte çalışan, hayatın her alanında emeğiyle var olan tüm kadınların 8 Mart'ını kutladı. Pandemi döneminde eşitsizliğin ve ayrımcılığın derinleştiğine dikkat çeken Akyüz, bu gidişatı durdurmanın yolunun sendikalaşmaktan geçtiğini söyledi, örgütlenmeye her zamankinden daha çok ihtiyaç olduğunu belirtti.

Bu sene, kadınların uluslararası düzeydeki mücadelesini ve dayanışmasını ortak bir platforma taşıdığı, tüm dünyadan kadınların iş yaşamındaki ve toplumsal yaşamdaki ayrımcılığa, eşitsizliğe, şiddete karşı sesini yükselttiği 8 Mart'ın 111. yılını kutluyoruz.

Sanayileşmeyle birlikte kitlesel olarak çalışma hayatında yer almaya başlayan kadınlar ikinci sınıf olmamak, güvenceli bir gelecek elde etmek, emeğinin hakkını korumak için bin dokuz yüzlü yılların başından beri sendikalarda, emek örgütlerinde bir araya geliyor, gücünü birleştiriyor.

Yüz on bir yıl önce kadınlar oy hakkı, ücret eşitsizliği, sosyal güvenlik ve analık hakları için mücadele ediyordu. Bugün bu sorunlara ek olarak karar mekanizmalarında yer almak, eşdeğerde işe eşit ücret, sendikali ve güvenceli olarak çalışabilme hakkı için mücadele ediyor; işsizliğe, işyerinde şiddet ve tacize, cinsiyet ayrımcılığına karşı koyuyor.

Bu sene, kadınların uluslararası mücadele ve dayanışma günü 8 Mart'ı tüm dünyayı etkisi altına alan ve emek dünyasını alt üst eden Covid-19 pandemisi koşullarında kutluyoruz. Tüm kriz koşullarında olduğu gibi, bu pandemide de en çok olumsuz etkilenen kesimlerden biri kadınlar oldu. En çok işsizlik, kadınların yoğun olarak çalıştığı hizmetler sektöründe gerçekleşti. İşsizliğin yanısıra, güvencesiz ve kayıtdışı işlerde çalışan kadınların sayısında da büyük bir artış gerçekleşti.

Ücretler düştü, çalışma koşulları kötüleşti. Pandemi nedeniyle, işverenler, işçileri tazminatsız olarak işten çıkarabilmek için Kod29'u gerekçe göstermeye başladılar. Kod29'la işten atılan bir işçi tazminat talep edemiyor, işsizlik parasına başvuramıyor. Pandemi döneminde, kadınlar başta olmak üzere, Kod29'la iş-

ten çıkartmalar yüzde 70 oranında arttı. Pandemi, okullarda eğitimin ve dışardan alınan bakım hizmetlerinin durdurulması nedeniyle kadınların ev işlerinde ve bakım işlerinde de artışa neden oldu. Bu durum, hem işe giden hem evden çalışmak zorunda kalan kadınların iş yükünü olumsuz etkiledi, çalışma düzenlerini alt üst etti. Araştırmalar, kadınların evdeki işlerin ve bakım yükümlülüklerinin pandemi öncesine göre en az iki kat arttığını gösteriyor.

Tüm bu eşitsizliklerin bir yansıması olarak, kadına yönelik şiddet ve cinayetlerde artış oldu. Pandemi döneminde şiddete uğrayan kadınların sayısı yüzde otuz arttı. Henüz yılın üçüncü ayında olmamıza rağmen şimdiden onlarca kadın öldürüldü, yüze yakın kadın şiddete uğradı.

Böyle bir dönemde, örgütlenmek, güçlerini birleştirmek daha büyük önem kazanmaktadır. Bu gidişatı tersine döndürmenin yolu sendikalaşmaktan geçiyor. Sendikalar, güvenli geleceğin, eşitliğin, şiddetsiz yaşamın teminatıdır. "Her türlü eşitsizliğe, şiddet ve tacize, cinsiyet ayrımcılığına karşı, kadınları sendikalara" diyerek, kadın emeği mücadelesinin yollarını açan, bu uğurda hayatını veren kadın öncülerini saygıyla anıyoruz.

Başta kadın üyelerimiz ve üye eşleri tüm Petrol-İş'li kadınlar olmak üzere, evde ve işte çalışan, hayatın her alanında emeğiyle var olan tüm kadınların 8 Mart uluslararası mücadele ve dayanışma günlerini kutluyor, birlik, mücadele ve dayanışma içinde geçmesini diliyoruz."

EŞİTSİZLİĞE, ŞİDDETE, AYRIMCILIĞA SON!
YAŞASIN 8 MART!

Petrol-İş Sendikası
Merkez Yönetim Kurulu adına
Süleyman Akyüz, Genel Başkan

EŞİTSİZLİĞE, ŞİDDETE
AYRIMCILIĞA SON!

YAŞASIN 8 MART

Bu sene, hem 8 Mart'ın 111. yılını hem de sendikamız Petrol-İş'in 70. yılını kutluyoruz. Petrol-İş'li kadınların emek ve eşitlik mücadelesi geçmişe dayanıyor. Bu sene hazırladığımız 8 Mart afişimizde Petrol-İş'in ve Petrol-İş'li kadınların tarihinde önemli yer tutan Berec greviden bir fotoğrafa yer verdik. Petrol-İş'in ilk grevi olma özelliği taşıyan, 7 Aralık 1964 ve 16 Ocak 1965 tarihleri arasında 41 gün devam eden, 1100 işçiden 790'ının kadınlardan oluştuğu Berec grevi, büyük ölçüde kadın grevi olmasından dolayı da önem taşıyor. Grev boyunca kadın işçilerin sağlamlığı ve kararlı duruşu, grevin başarıya ulaşmasında büyük rol oynamıştır.

10 MADDEDE 8 MART'IN DOĞRU TARİHÇESİ

Petrol-İş Sendikası olarak uzun süredir devam eden, ayrıntılı araştırmalarla ortaya çıkan 8 Mart'ın tarihçesinin hatalarından arındırılması çalışmasının sonucunu geçtiğimiz 8 Mart'ta kitapçık haline getirmiş ve okurlarımızla paylaşmıştık. Giriş yazısında kadın emeği tarihi yazılmadan emek tarihinin eksik kalacağını belirten Merkez Yönetim Kurulu, tarihçenin eksiksiz ve doğru bir şekilde aktarılmasının sendikal mücadeleye yapacağı katkıya da vurgu yapmıştı. Bu önemli tarihin anlamına uygun olarak kutlanmasında tarihçenin doğru kullanımı büyük önem taşıyor. Hatalı tarihçe tümüyle ortadan kalkıncaya kadar 8 Mart'ın doğru tarihçesini tekrarlamaya devam edeceğiz.

Tarihçeyi paylaşmadan önce, yapılan yaygın yanlışlara değinmekte fayda var. Kaynağını ve hazırlanma amacını tam olarak bilemediğimiz, ancak günümüze kadar ulaşan yanlış tarihçede yer aldığı şekilde, 1857 yılında New York'ta meydana gelen bir grev ve grevde kadın işçilerin fabrikaya kilitlenmesi ve sonrasında çıkan bir yangın bulunmuyor. Dönemin yerel ve ulusal gazeteleri, ABD yangını tarihi incelendiğinde böyle bir olayın izine rastlanmamıştır. Tarihçede yer almadığı halde, kadın işçiler çalışırken meydana gelen facialarla, onlarca kadının hayatını kaybettiği pek çok fabrika yangını, bina yıkılması, patlama gibi olaylara ulaştık. Hazırladığımız kitapçıkta tarihçede bugüne kadar değinilmemiş bu olaylara da yer verdik.

Eski tarihçede yapılan önemli hatalardan birisi de tarihçeyi oluşturan olayların hep 8 Mart'ta gerçekleşmiş gibi ele alınması. Halbuki, 1910 yılında Klara Zetkin'in önerisiyle kabul edilen ortak kadınlar günü kutlanması kararında herhangi bir tarih belirtilmemiş, 1914'e kadar her sene farklı tarihlerde etkinlikler düzenlenmiştir. İlk kez 1914'te 8 Mart'a denk gelen kadınlar günü, savaş nedeniyle bir süre ertelenmiştir. 8 Mart tarihinin sabitlenmesi 1917 yılında Rusya'da kadınların öncülük ettiği tekstil işçileri greviyle başlayan Şubat devrimine dayanır. 1921 yılında yeni kurulan Sovyet hükümetinin ilk kadın bakanı Aleksandra Kollontay'ın önerisiyle 8 Mart resmi tatil ilan edildi. Bu tarihten sonra 8 Mart tarihi tüm dünyada benimsendi.

1. 28 Şubat 1909

ABD Ulusal Kadınlar Günü
28 Şubat 1909 tarihinde Amerikan Sosyalist Partisi'nin kararıyla, Ulusal Kadınlar Günü kutlandı.

2. 25 Kasım 1909 New York Gömlek İşçileri Grevi

% 80'i kadınlardan oluşan 20 bin hazır giyim işçisi, insanca çalışma koşulları, 8 saatlik işgünü, yaşanabilir ücret ve oy hakkı talepleriyle New York gömlek grevini başlattı.

3. 27 Ağustos 1910

2. Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı

2. Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda Alman kadın işçi önderi Klara Zetkin, bütün ülkelerde ortak belirlenecek bir tarihte bir uluslararası kadınlar gününün düzenlenmesini önerdi.

4. 19 Mart 1911 Avusturya, Danimarka, Almanya ve İsviçre'de İlk Kutlamalar

1910'da alınan kongre kararının ardından 19 Mart 1911'de Avusturya, Danimarka, Almanya ve İsviçre'de kadınlar oy hakkı gündemli kutlamalar yapıldı.

5. 25 Mart 1911 Triangle Gömlek Fabrikası Yangını

1909'daki gömlek grevini başlatan Triangle fabrikasında çıkan yangında 129'u kadın, 146 işçi can verdi. Ölümlerin nedeni, mola verilmesini engellemek için yangın merdivenlerinin kilitlenmesi ve hırsızlık araması için çıkış kapısının bire indirilmesi idi.

7. 1913 Şubat'ın Son Pazarı Rusya'da Kadınlar Günü ve Savaş

Birinci Dünya Savaşı arifesinde, 1913 yılında Rusya'da kadınlar Şubat ayının son pazarı kadınlar günü kutlamaları yapıldı. Bu kutlamalarda savaşa karşı protestolar ön plandaydı.

8. 8 Mart 1914 Kadınlar Günü 8 Mart'ta Kutlandı

Avrupa'da kadınlar gününde savaşa karşı ve oy hakkı için kadın dayanışmasını yükseltmek adına etkinlikler düzenlendi. Kadınlar günü ilk kez 8 Mart'ta kutlandı.

9. 8 Mart 1917

8 Mart Rusya'da Resmi Tatil Oluyor

Mart 1917'de Rusya'da çarlığa karşı grev ve yürüyüşler düzenlendi. Kadınların başlattığı tekstil greviyle başlayan eylemler Şubat devrimini başlattı. 8 Mart (eski takvimde 23 Şubat) Şubat devriminin başladığı gün. Sovyet hükümetinin ilk kadın bakanı Aleksandra Kollontay'ın önerisiyle 8 Mart resmi tatil ilan edildi.

10. 8 Mart 1975 Tüm Dünyada Ortak Kadınlar Günü Resmileşiyor

1975 yılını "Kadınlar Yılı" ilan eden Birleşmiş Milletler'in bu kararından sonra her yıl 8 Mart tüm dünyada Uluslararası Kadınlar Günü olarak kabul edildi.

Petrol-İş Sendikası'nda 8 Mart

Genel Merkezimizde 8 Mart Kutlandı

Sendikamız Genel Merkezinde çalışan kadınlar 8 Mart'ı kutladılar. Sendikamız Genel Merkez Yöneticileri ile biraraya gelen kadın arkadaşlarımız iş yaşamındaki, toplumsal yaşamdaki ayrımcılığa ve eşitsizliğe karşı birlikte mücadele vermenin önemine dikkat çektiler.

8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü sendikamızda kutlandı. Sendikamızın kadın çalışanları ve Genel Merkez Yöneticilerimizden Genel Başkanımız Süleyman Akyüz, Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreterimiz Niyazi Recepthüda ve Genel Yönetim Sekreterimiz Ünal Akbulut'un da katıldığı etkinlikte, kadınların iş yaşamındaki, toplumsal yaşamdaki ayrımcılığa ve eşitsizliğe karşı birlikte mücadele etmenin önemine dikkat çekildi.

Genel Başkanımız Süleyman Akyüz, etkinliğe katılan arkadaşlarımızın 8 Mart'ını kutladıktan sonra 8 Mart'ın tarihsel önemi ve bugüne bıraktığı mücadele geleneğine ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Her geçen gün artan kadın cinayetleri, toplumsal hayatta ve çalışma hayatında eşitsizliğe karşı kadın mücadelesine güç vereceklerinin altını çizen Genel Başkan, kadınlar için daha güvenceli, eşit, ayrımcılığa maruz kalmadıkları bir gelecek diledi.

Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreterimiz Niyazi Recepthüda ve Genel Yönetim Sekreterimiz Ünal Akbulut da kadın arkadaşlarımızın Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlaya-

rak, kadınların sosyal hayatta ve çalışma hayatında hak ettikleri değeri görmelerini dilediler.

Etkinliğin devamında kadın mücadelesinin bugünkü seyri ve sendikaların kadın politikaları üzerine değerlendirmelerde bulunuldu.

Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan, 8 Mart'ta Bursa'da Üyelerimizle Biraraya geldi

Bursa Şubemiz kapsamında örgütlü olduğumuz işyerlerinde 8 Mart Genel Mali Sekreterimizin katılımıyla kutlandı.

Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan, Bursa Şube Başkanımız Ersin Birgül, Başkan Yardımcılarımız, Remzi Beloğlu, Abdullah Şengüzel (Mali), 8 Mart Pazartesi günü örgütlü olduğumuz Plastiform ve Solar Patlayıcı işyerlerimizi ziyaret ederek kadın üyelerimizin 8 Mart Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'nü kutladı. Genel Mali Sekreterimiz Erhan Yakışan ve Bursa Şube yöneticilerimiz, üyelerimize karanfil verdiler. Genel Mali Sekreterimiz konuşmasında 8 Mart'ın önemine ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Ayrıca Bursa Şubemizin örgütlü olduğu Faurecia, Vibracoustic, Botaş, Auto-neum, Aktaş ve Contitech işyerleri temsilcilerimiz, kadın üyelerimizin 8 Mart'ını kutlayarak üyelerimize karanfil verdiler.

Adana Şubemizde 8 Mart

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart Adana Şubemizde kutlandı. Şubemizin örgütlü olduğu işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret eden şube yöneticilerimiz ve temsilcilerimiz 8 Mart'ı kutlayarak, günün anlamına ilişkin değerlendirmelerde bulundular.

Aliğa Şubemizde Örgütlü İşyerlerinde 8 Mart

Şube Başkanımız Ahmet Oktay, Şube Başkan Yardımcılarımız Veysel Gündüz, Mevlüt Çınar, örgütlü olduğumuz işyeri baş- temsilcilerimiz ve temsilcilerimiz kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret ederek günün anlamını belirten karanfil- lerle 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar gününü kutladılar.

Ankara Şubemizde 8 Mart

Ankara şubemizde 8 Mart'ta işyerleri ziyaret edilerek kadın üyelerimizin bayramları kutlanarak günün anlamını belirten çiçek verildi..

Gebze Şubemizde Örgütlü İşyerlerinde 8 Mart

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart Gebze Şubemizde kutlandı. Şubemizin örgütlü olduğu Nedex Kimya, Polinsu, Durdun, Plascam, Novares işyerlerinde çalışan kadın üyelerimiz işyerlerinde, çalıştıkları ünitelerde toplumsal hayat ve çalışma hayatındaki eşitsizliğe, ayrımcılığa ve şiddete karşı seslerini yükselttiler. Gebze Petrol-İş Kadın Komisyonu öncülüğünde yapılan etkinliklerde ortak basın açıklaması yapıldı, mücadele çağrısı yinelendi. Gebze Şubemizde örgütlü işyerlerinin temsilci ve baştemsilcileri de kadın üyelerimizi ziyaret ederek 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü tebrik ettiler.

İstanbul 2 Nolu Şubemizde 8 Mart

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olan 8 Mart İstanbul 2 Nolu Şubemizde kutlandı. Şubemizin örgütlü olduğu işyerlerinde çalışan kadın üyelerimizi çalıştıkları ünitelerde ziyaret eden temsilcilerimiz 8 Mart'ı kutlayarak, günün anlamına ilişkin değerlendirmelerde bulundular.

İzmir Şubemizde 8 Mart

Kadınların Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü 8 Mart'ta işyerlerinden kadın üyelerimiz ziyaret edildi, günün anlamına uygun olarak karanfil verildi.

Kocaeli Şubemizde 8 Mart

Kocaeli şubemizde 8 Mart dolayısıyla kadın üyelere çiçek verildi.

Manisa Şubemizde 8 Mart Kutlandı

Manisa Şubemizde 8 Mart, hem Manisa Şubemizde hem de örgütlü olduğumuz Standard Profil işyerinde kadın üyelerimizin yoğun katılımıyla coşkulu bir şekilde kutlandı. Şube Başkanımız Emrah Yunus Saruhan, şube yönetimi ve temsilcilerimiz kadın üyelerimize karanfil dağıttı.

Mersin Şubemizde 8 Mart

Mersin şubemizde 8 Mart dolayısıyla kadın üyelerimize çiçek verildi.

BİR FİLM
BİR ÖYKÜ

CESUR GAZETECİ "NELLIE BLY"IN SIRA DIŞI HABERCİLİK ÖRNEĞİ FİLM OLDU:

AKIL HASTANESİNDEN KAÇIŞ

1800'lü yılların sonlarında, dönemin gazetecilik anlayışını alt üst eden haberciliğiyle okurlarını sürekli şaşırtan, yazılarında Nellie Bly takma adını kullanan Elizabeth Jane Cochran, bir akıl sağlığı bakımevindeki kötü muameleyi ortaya çıkarmak için hasta rolü yaparak içeri girmiş, çıktıktan sonra içeride olanları yazarak bakım evinin koşullarını düzeltmesine vesile olmuştur. Nellie Bly'nin bu süreçte yaşadıklarını yazdığı "Akıl Hastanesinde On Gün" adlı kitabından uyarlanan "Akıl Hastanesinden Kaçış" filmi izledikten sonra gazeteciliğe bakışı daha iyi anlaşılacaktır.

Nellie Bly takma isim kullanan gazeteci Elizabeth Jane Cochran, 1864 yılında dünyaya geldi. Büyük babasının kurduğu ve bu nedenle "Cochran's Mills" adı verilen fabrikalar kasabasında büyüdü. Babası Michael Cochran Armstrong ilçesinde yargıçtı.

Bir dönem Indiana Normal Okuluna giden Elizabeth, mali yetersizlik nedeniyle okulu bırakmak zorunda kaldı. Ailesiyle birlikte Pittsburg'a taşındılar, orada *The*

Pittsburg Dispatch gazetesinde bir başyazıya gönderdiği yanıtın etkilenen editör onu Nellie Bly takma adıyla işe aldı.

Gazetede yazmaya başlayan Elizabeth, kısa sürede okurların ilgisini çekerek araştırmacı muhabir olarak tanınmaya başladı.

1887 yılının Mart ayında New York'a yerleşti. Editörü, *The New York World* dergisinin editörü Joseph Pulitzer'le bir görüşme ayarladı.

AKIL HASTANESİNDEN KAÇIŞ Nellie Bly'in Öyküsü
Yapım Yılı: 2017 Yöneten: Karen Moncrieff Yazan: Helen Childress
Oyuncular: Christina Ricci, Judith Light, Josh Bowman

Filmde Nellie Bly'i ünlü oyuncu Christina Ricci canlandırdı.

Görüşmede, moda ve bahçecilikle ilgili görevler almayacağını belirtti. Bunun yerine, Blackwell's adasında kadın akıl sağlığı bakım evinin koşullarını yazmayı önerdi, önerisi kabul edildi.

Bir süre hasta rolü yaparak yatığı Blackwell's akıl sağlığı bakım evinde kaldıktan sonra, orada gördüklerini, ayrıntılı olarak anlattığı "Akıl Hastanesinde 10 Gün" başlıklı haberiyle yayınladı. Haberde, hastalara yapılan işkence benzeri muamelenin hastalıklarını daha da arttırdığını belirtti. Hastaları soğuk duşa zorlayan sorumluları "saatlerce sessizce ve kıpırdamadan oturmaya ve berbat, bozulmuş yiyeceklerle beslenmeye zorlanan herkes delirebilir" sözleriyle suçlayarak aslında bakım evinde bulunan pek çok kadının akıl hastası olmadığını, sadece İngilizce bilmedikleri için dertlerini anlatamadıklarını dile getirdi. Nellie Bly adıyla yayımlanan makaleleri, bakım evinde iyileştirmeler yapılmasına vesile oldu.

Elizabeth'in çılgın gazeteciliği bununla sınırlı değildi elbette. Büyük ilgi yaratan bir diğer haberi de 1889 yılında ünlü yazar Jules Verne'nin bilim kurgu romanı "80

Günde Devrialem"den etkilenecek 72 gün, 6 saat, 11 dakika ve 42 saniyede dünyanın etrafında bir turu tamamlamayı başarması oldu. Yolculuğunun tüm ayrıntılarını yazan Elizabeth, dünyayı dolaşırken araba, çekçek, tekne ve tren kullandı. Bu haberiyle, habercilikte zirveyi yakalamıştı.

31 yaşına geldiğinde 73 yaşındaki Robert Seaman ile evlendi, gazeteciliği bıraktı, bunun yerine Robert'in kurduğu Iron Clad Manufacturing Company adlı şirkette yöneticiliğe başladı. Süt kutusu ve şişesi gibi çelik kaplar üreten firmada yeni bir süt kutusu fikri üreten ve patentini alan Elizabeth, bir süre de olsa ülkenin önde gelen kadın sanayicilerin-

den biri oldu. Eşi Robert öldüğünde şirketi yürütmeye devam etse de güvendiği bazı yöneticilerin dolandırıcılığı nedeniyle kısa sürede iflasa sürüklendi.

Birinci dünya savaşı patlak verdiğinde Avusturya'ya giden Elizabeth, New York Evening Journal gazetesine temasa geçerek savaş muhabiri olmak istediğini söyledi, isteği kabul edildi. Savaş bittiğinde ülkesine dönen Elizabeth, yönetmeleri için ailesine bıraktığı mülkünü geri alamadı. Hatıra için sakladığı eşyaları bile satmışlardı, geriye hiçbir şey bırakmamışlardı. 50 yaşına rağmen tekrar gazeteciliğe dönmek zorunda kalan Elizabeth, Evening Journal gazetesinde çalıştı. Ünlü boksörler, ağır siklet şampiyonları Jack Dempsey ve Jess Willard'ın 4 Temmuz 1919'daki dövüşüne katılarak, bir ünvan maçına katılan ilk kadın muhabir oldu. Her zaman yoksul ve yetimlerin yanında yer alan, onları savunan Nellie, 27 Ocak 1922'de, 57 yaşındayken zatürreden dolayı hayatını kaybetti. Gazeteciliği boyunca yazdığı sıradışı makaleler günümüzde hâlâ ilgiyle okunan örnek yapıtlar arasında yer alıyor.

26 January 1888 tarihli The World gazetesinde dünyanın etrafını dolaştığı haberi "Tüm Rekorları Kırdı" başlığıyla paylaşıldı.

EVDE DE, İŞYERİNDE DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET SENDİKAL BİR MESELEDİR

Merkez Yönetim Kurulumuz 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla bir açıklama yayınladı.

Son birkaç yıldır, hem dünyada hem ülkemizde kadına yönelik şiddet olaylarında büyük bir artış söz konusu. Kadına yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal yaşamda giderek artan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, cinsiyet ayrımcılığının bir sonucudur. Tüm dünyayı etkisi altına alan ve çalışma yaşamını derinden etkileyen ekonomik kriz ve Covid-19 pandemisi şiddet olaylarının artışı hızlandırmıştır.

Sendikalar, üyelerinin ekonomik ve sosyal haklarını korurken, aynı zamanda toplumsal bilincin şekillenmesinde de önemli rol oynarlar. Petrol-İş olarak, bu rolün ve sorumluluğun farkındayız, kadına yönelik şiddetle, cinsiyet ayrımcılığıyla, toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle mücadele konusunda üzerimize düşeni yapmaya devam ediyoruz.

Hem tüzüğümüzde, hem kadınların yoğun olarak çalıştığı işyerlerinde imzaladığımız toplu sözleşmelerde, kadına yönelik şiddetle ve eşitsizlikle mücadeleyi hedefleyen hükümlerimiz bulunuyor. Dönem dönem, kadına yönelik şiddetle ilgili farkındalık etkinlikleri düzenledik. Konuyla ilgili bugüne kadar hem Petrol-İş Kadın Dergimizle, hem yayınladığımız broşürlerle duyarlılık yaratmaya çalıştık. Toplumsal cinsiyet derslerimizde kadına yönelik şiddetle mücadele konusuna geniş yer veriliyor.

Üyesi bulunduğumuz küresel sendika IndustriALL'ın Kadına Yönelik Şiddet ve Tacize Karşı Küresel Sendika Taahhünamesi'ni ilk imzalayan sendikalardan biri Petrol-İş'tir. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Haziran 2019'da onayladığı 190 Sayılı "Çalışma Yaşamında Şid-

YASALAR UYGULANSIN, ILO 190 İMZALANSIN!

EVDE VE İŞTE KADINA ŞİDDET SON BULSUN!

petrol-iş

det ve Tacizin Önlenmesi" sözleşmesinin ülkemizde de imzalanması için pek çok ulusal ve uluslararası işbirliği içerisinde yer aldık, almaya devam ediyoruz.

Çalışma yaşamında şiddet ve tacize son vermeyi amaçlayan ilk uluslararası standart olma özelliğine sahip ILO'nun 190 Sayılı Sözleşmesi, aynı zamanda ev içi şiddeti işçi sağlığı ve iş güvenliğinin yanı sıra, istihdamı da etkileyen bir unsur olarak ele alıyor. Sözleşme, bu yönüyle çalışma yaşamında ayrımcılık ve eşitsizlikle mücadele için anlamlı bir araç durumunda. 190 Sayılı Sözleşme, işçilere güvenli bir çalışma ortamı sağlayabilir, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil, her türlü şiddet ve tacizi ortadan kaldırabilir.

Uygulandığı takdirde, kadına yönelik şiddeti, kadın cinayetlerini durdurabilecek güçte hükümler içeren 6284 Sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" ve "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi", kısa adıyla İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetle ve cinsiyet ayrımcılığıyla mücadelede etkili hükümler içeriyor.

25 Kasım, Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü, her türlü ve şiddete ve eşitsizliğe karşı, sendikal örgütlülüğün önemine vurgu yapmak için anlamlı bir gün. Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadına yönelik şiddetle mücadele, sendikamız Petrol-İş'in temel prensiplerinden biridir. Sözünü ettiğimiz tüm yasalar, hükümler, sendikamızın girişimleri cinsiyete dayalı şiddetle mücadele konusunda elimizdeki önemli araçlardır. Kadına yönelik şiddet, sendikal bir meseledir ve çözümü için Petrol-İş olarak önümüzdeki dönemde de girişimlerimizi sürdürmeye, bu önemli araçların daha etkin olması için mücadele etmeye devam edeceğiz.

Yasalar uygulansın, ILO 190 imzalansın, evde ve işyerinde şiddet son bulsun!

Her türlü şiddete ve eşitsizliğe karşı, kadınlar sendikalarına!

Petrol-İş Sendikası
Merkez Yönetim Kurulu adına
Süleyman Akyüz / Genel Başkan

EMEL ATLI Manisa Standart Profil

KADIN EMEĞİ, KADIN SANATI

Sendikamızın Manisa Şubesi'ne bağlı Standart Profil işyerinde çalışan üyemiz Emel Atlı'nın boş zamanlarında resim yaptığını öğrendiğimizde, resimlerini bizimle paylaşmasını istedik. Manisa, Akhisar doğumlu Emel Atlı, evli ve 2 kız çocuğu var. Kızının da kendisi gibi resim yapmaktan hoşlandığını belirten Emel Atlı, 2018'den beri Standart Profil'de çalışıyor, 2019 yılından beri de sendikamıza üye. Fabrikanın Audi bölümünde çalışan Atlı, dışarıdan kamu yönetimi bölümünde üniversite eğitimini de sürdürüyor.

Petrol-İş'li Kadınlar Evde de İşyerinde de Şiddete Hayır Dedi

Petrol-İş Sendikası olarak her sene yaptığımız 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü etkinlikleri kapsamında, hem evde hem işyerinde kadına yönelik şiddete dikkat çekmeyi amaçlayan kampanyamızı yürüttük, ayrıca ILO'nun 190 sayılı sözleşmesinin Türkiye'de kabul edilmesi için küresel düzeyde yürütülen kampanyaya katkı sağladık. Covid-19 pandemisine rağmen Petrol-İş'li kadınlar kampanyaya geniş katılım gösterdi. Kampanyaya Petrol-İş'li erkekler de büyük destek verdi.

25 Kasım kampanyamızda Petrol-İş imzalı "Yasalar Uygulansın, ILO 190 İmzalansın! Evde ve İşte Kadına Şiddet Son Bulsun!" sloganının yer aldığı posterle Petrol-İş'in dünya örgütü, küresel sendika IndustriALL'ün "ILO 190 İnsan Yaşamını Değiştirebilir" sloganının yer aldığı iki poster kullanıldı. Farklı şubelerden farklı işyerlerinden kadın üyelerimizin bu iki posterle birlikte çekilmiş fotoğrafları, sosyal medya sayfamızda yayınlandı. Kampanyanın paylaşımlarıyla binlerce kişiye erişildi.

Kampanyayla ilgili katılımlar Petrol-İş Kadın Dergisi'nin sosyal medya sayfasında paylaşıldı: www.facebook.com/petroliskadindergisi

25 Kasım kampanyamızı Petrol-İş'in de üyesi bulunduğu, küresel sendika IndustriALL'ün uluslararası kadın ağında paylaştık: "Petrol-İş women say no to domestic and workplace violence: "Implement the laws, sign ILO 190. Stop the violence against women at home and at the workplaces!" The campaign continues. Unionized women continue to fight against domestic violence and violence at workplaces on the day of 25th November."

Adana
SASA

Adana
SASA

Adana
SASA

Adana
SASA

Adana
SASA

Adana
SASA

Adana
Ceyhan Botaş

Ankara
MKE

Ankara
MKE

Ankara
MKE

Adana
Ceyhan Botaş

Ankara
MKE

Ankara
MKE

Ankara
MKE

Bursa
Autoneum Erkurt Otomotiv

Bursa Autoneum Erkurt Otomotiv

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA
Faurecia Polifleks

BURSA Faurecia Polifleks

BURSA Faurecia Polifleks

BURSA Plastiform Plastik

BURSA Plastiform Plastik

BURSA Plastiform Plastik

BURSA Plastiform Plastik

BURSA Plastiform Plastik

BURSA Vibracoustic

BURSA Vibracoustic

BURSA Vibracoustic

BURSA Vibracoustic

BURSA - Solar Patlayıcı
Eskişehir

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

MANİSA Standart Profil

DÜZCE Standart Profil

GEBZE
Novares

MANİSA Standart Profil

GEBZE
Novares

GEBZE
Novares

İSTANBUL 2
Greiner Ambalaj

İSTANBUL 2
Greiner Ambalaj

İSTANBUL 2
Greiner Ambalaj

İSTANBUL 2
Greiner Ambalaj

İSTANBUL 2
Greiner Ambalaj

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mefar İlaç

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Kurtköy

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Kurtköy

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Kurtköy

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Maslak

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Kurtköy

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Mehmetçik Vakfı Kurtköy

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Nitto Otomotiv

İSTANBUL 2
Varroc Lighting

İSTANBUL 2
Varroc Lighting

İSTANBUL 2
Varroc Lighting

KIRIKKALE
Tüpraş

KIRIKKALE
Tüpraş

KIRIKKALE
Tüpraş

25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü Bir Kez Daha Haykırıyoruz: Şiddete Hayır!

Petrol-İş üyesi kadın kardeşlerimiz, Zor zamanlardan geçiyoruz. Pandemi koşullarında yoğun biçimde çalışıyoruz. Büyüyen ekonomik krizin faturası biz işçilere kesiliyor, ücretlerimiz düşüyor, satın alma gücümüz azalıyor, geçinmek daha da zorlaşıyor. Pandemi fırsat bilerek kazanılmış haklarımıza dönük saldırılara hız veriliyor. Kendimiz ve çocuklarımız için gelecek endişesi içimizi kaplıyor. Ve kadına yönelik şiddet hayatın her alanında artıyor.

Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi Türkiye'de de kadına yönelik şiddet ve cinayetler durmaksızın artarken emekçi kadınlar aynı sorulara cevap arıyor: Kadına yönelik şiddetin önüne neden geçilemiyor?

İktidarın temsilcileri 25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü vesilesiyle kadına karşı şiddetin önlenmesi gerektiği konusunda açıklamalarda bulunuyorlar. Kadınları şiddetten korumak için büyük mücadele verdiklerini söylüyorlar. Ama ne hikmetse ortaya koydukları politika ve uygulamalarla şiddeti daha da körüklüyorlar.

Egemenler, topluma kadınların güçsüz, erkek tarafından korunmaya, merhamete muhtaç olduğu fikrini yayıyorlar. Kadınların güçlenmesini sağlayacak her türlü talebin önüne geçiyorlar. İstanbul Sözleşmesi örneğinde olduğu gibi kısmi haklar bile görmezden geliyor, dahası yok etmeye çalışıyorlar.

Onların ve medyanın niyeti emekçi kadınların sorunlarını çözmek için çaba göstermek değildir! Öyle olsaydı kadın cinayetlerini işleyenleri mahkemelerde aklarlar mıydı?

Emekçi kadınlar olarak taleplerimize kulak tıklarlar mıydı? Kıdem tazminatımıza, emeklilik hakkımıza göz dikerler miydi? Pandemi bahanesiyle patronlara teşvikler yağdırıp bizi kısa çalışmaya, ücretsiz izne ve ayda 1170 liraya mahkûm ederler miydi? Çalışma yaşamını kökten etkileyecek daha pek çok saldırıyı hızla meclisten geçirirler miydi?

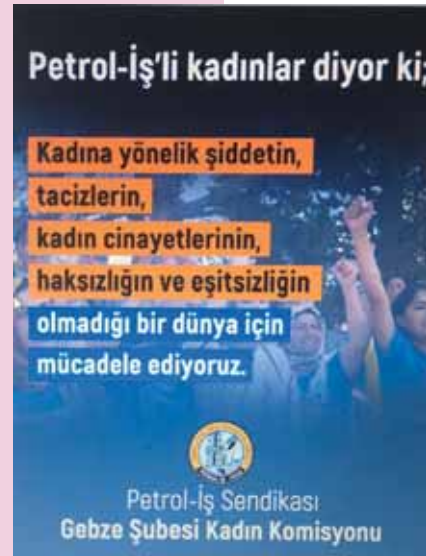
Kadına yönelik şiddeti engellemek için çalışması gereken siyasiler şiddetin kaynağı cahillik, vicdansızlık, merhametsizlik, eğitimsizlik diyerek sorumluluklarını üzerlerinden atmaya çalışıyorlar. Kadına yönelik şiddetin önüne geçilemiyorsa, bunun nedeni bu amaca uygun politikalar ortaya konulmamasıdır. Bunun nedeni kadını güçlendirmek yerine erkeğin merhametine ve insafına terk eden siyasi anlayıştır. Bunun nedeni eşitsizlik ve adaletsizlik üzerine kurulan bu düzen ve bu düzenden nemalanan iktidarlar ve sermaye sahipleridir.

Bizler Petrol-İş Gebze Şubesi ve Kadın Komisyonu olarak kadına yönelik şiddete HAYIR diyoruz. Sendikalı, örgütlü ve güçlü işçi kadınlar olarak haklarımıza sahip çıkıyoruz. Eşitlik, hak ve adalet istiyoruz!

Petrol-İş'li emekçi kadınlar olarak diyoruz ki, biz işçi sınıfının bir parçasıyız. Mücadele ederek elde ettiğimiz haklarımızdan, kazanımlarımızdan vazgeçmeyeceğiz. Eşitlik, hak ve saygı istemeye devam edeceğiz.

Kadına Yönelik Şiddete Hayır!

Gebze Petrol-İş Kadın Komisyonu

1933 tarihli bir röportaj ve dönemin toplumsal cinsiyet algıları

"Doktor Nadire Sadi Hanım'ın Fikirleri"

19 Mart 1933 tarihinde yayınlanan Cumhuriyet gazetesinde yer alan (Peyami Safa olduğunu tahmin ettiğimiz) P.S. imzalı bir söyleşide, kadın doğum uzmanlığına ek olarak yazarlık yönü de bulunan Nadire Sadi Hanım'la yapılan bir söyleşi, dönemin toplumsal cinsiyet algılarına dair ipuçları veriyor. Fikirleriyle otuzlu yıllarda yayınlanan pek çok gazetede haberlere konu olan Nadire Sadi Hanım, kadın-erkek eşitliğiyle ilgili çarpıcı sözleri ve eğitim sayesinde kadınların erkeklerle aynı fiziksel ve zihinsel güce sahip olabileceğine dair açıklamalarıyla öne çıkıyor.

Doktor, operatör, kadın hastalıkları mühehassısı Nadire Sadi Hanım şimal Türk'lerindedir; tıp tahsilini Moskova Darülfünununda yapmış, uzun müddet İzmir'de bulunmuş, Memleket hastanesi mecmuasına makaleler yazmıştır. Şimdi de "Kapalı kapı arkasında" isimli içtimal ve sıhhi bir eser tercüme ediyor ve kitap halinde çıkarmaya hazırlanıyor.

Nadire Sadi Hanım, yalnız bana verdiği cevaplarla değil, vücudunun sağlam yapısıyla, keskin, parlak, delici bakışlarıyla, sert ve cesur konuşmasıyla da erkeklerle kadın arasındaki farkı inkara muvaffak olanlardandır. Beni tertemiz ve bebeyaz bir ameliyat salonuna aldı, yazı masasının başına oturttu, anketi büyük bir alaka ile katip ettiğini söyledikten sonra:

- Evvela bütün suallerinizi söyleyiniz, dedi.

İki tarafın iddialarını anlattım. Dinledi. Fikirlerini inziyat altına aldı ve anlattı:

- Kadının vücut kuvveti, fizik kuvvet, bir terbiye (eğitim) meselesidir. Şehirde kadınlar bedeni terbiye

görmedikleri için daima zayıf düşüyorlar. Anadolu'da -ki ben orada çok gezdim, çok rastladım ve gördüm- bir köylü erkeğin bir öküzü varsa, onun ikinci öküzü de kadındır. Bazı erkekler kadınları işçi olarak kullanır, kendileri de sabahtan akşama kadar kahvelerde otururlar. Bunun için vücutça kadınlardan daha zayıf düşerler. Arabistan'da bulundum. Orada da aynı hal. Bir kadın, başının üstünde bir telgraf direği taşıyor. Şimdiki medeniyet, şimdiki içtimai (toplumsal) hayat, şehirlerde kadını bir eğlence vasıtası gibi yetiştiriyor. Burada kadınlardan nasıl vücut kuvveti beklersiniz? İki çocuk, erkek ve kız aynı bedeni terbiyeyi alsalar aralarında fark olmaz.

Şimdi ruha gelelim. Ben bunu da terbiyeye bağlıyorum. Şehir kızları, daima, nedense hep ince ruhlu olmak için terbiye edilirler: Resim, müzik, şiir, tiyatro, balet, rakıs... Öğrendikleri şey hep budur. Bunlarla meşgul oldukları için hassasiyetleri fazla inkişaf ediyor. Öyle bir devirde yaşıyoruz ki, Çin'de, kadınlarda, omuzlarında silah taşırken, karlar üzerinde donarken, artık bu bahis üzerinde fazla durmak münasip olur mu? Mesele aşikar. ...

Doktor, operatör, kadın hastalıkları mütehassısı ve muharrir Nadire Sadi Hanım devam etti:

- Rus ihtilalinde büyük bir irade sahibi olduğunu göstermiş kadınlar vardır. Mesela Klara Zetkin. Bu kadın o zamandan beri istiklal mahkemeleri reisi olmuş ve eli titremeden idam kararları vreamıştır. Almanya'da Rosa Lüksembur. Bunlar tarihe geçmişlerdir. Fakat şehir kadınlarda irade zaafı, muhit ve terbiye tesirlerinden olur. ...

- Hah, fizyolojik fark. Bu güzel. Beni alakadar eder. Siz kadınlar için ne diyorsunuz? Ayda üç günden yedi güne kadar hastadırlar, muntazam çalışamazlar demiyor musunuz? Ben bunu bir doktor olarak hiç kabul etmem. Çünkü kadının ayda bir kaç gün için geçirdiği fizyolojik hadise, onun kuvvetine, ruhuna, iradesine hiç bir zarar vermez. Bilakis, eğer kadın bu safhaları geçirmezse hastadır. Anormaldir. ...

SON TELGRAFLAR

Balkan birliği meclisi

İlk içtimanda hükümetlere hitap eden bir beyanname netirini kararlaştırdı

Balkan Birliği Meclisi'nin ilk toplantısında, hükümetlere hitap eden beyanname netirini kararlaştırdı. Meclis, Balkan devletlerinin birliğini sağlamak için, hükümetlere hitap eden beyanname netirini kararlaştırdı. Meclis, Balkan devletlerinin birliğini sağlamak için, hükümetlere hitap eden beyanname netirini kararlaştırdı.

Kadın erkeğe bir ohabılır mi?

Doktor Nadire Sadi Hanımın fikirleri

«Kadınların terdidi bezen erkeğe de kurvetlidir. Bir erkek, bir kadından mükellem dayak yiyer.»

Doktor Nadire Sadi Hanım, kadınların erkeğe bir ohabılır mi? sorusuna, «Kadınların terdidi bezen erkeğe de kurvetlidir. Bir erkek, bir kadından mükellem dayak yiyer.» diye cevap verdi.

Dahili İstikraz

Kayda ait insanlara bankalara gönderildi

Bankaların, kayda ait insanlara bankalara gönderildiği bildirildi. Bankaların, kayda ait insanlara bankalara gönderildiği bildirildi.

Fransa'dan imdat

İstiyen Alman'lar! Paris'e giden sosyalistleri mi soruyor?

Fransa'dan imdat istiyen Alman'lar! Paris'e giden sosyalistleri mi soruyor? Paris'e giden sosyalistleri mi soruyor?

Mürteçilerin Muhakkemeleri

«Mürteçilerin muhakemeleri» başlıklı yazıda, mürteçilerin muhakemeleri hakkında bilgi verildi. Mürteçilerin muhakemeleri hakkında bilgi verildi.

Sanayiî himaye

İktisat Vekâlieti mühim bir hüdyâ hazırlıyor

İktisat Vekâlieti, mühim bir hüdyâ hazırlıyor. İktisat Vekâlieti, mühim bir hüdyâ hazırlıyor.

HEP SENİN İÇİN!

Yeni SERVİS BENİM için!

Yeni SERVİS BENİM için! Yeni SERVİS BENİM için!

HEM NALINA MİHİNA

İnanılmaz ses!

HEM NALINA MİHİNA. İnanılmaz ses! İnanılmaz ses!

BİLGEKIZ

Yazan: Elif Ülker

- Bilgeeee Bilgeeee! Yine nereye kayboldun?
- Niye bağıryorsun kızım avaz avaz?
- Bilgeyi diyorum anacığım, yine yok ortalarda. İki işin ucundan tutsa da akşam olmadan bitirsek. Vallahi iş olduğunu bilse anasından doğmayacakmış bu kız.
- Buradayım abla ya, vallahi senin işin de bitmiyor ki. Ev işi nankördür ne kadar yaparsan o kadar çıkar. Bırak biraz keyif yap.
- Keyif yapayım akşama da birbirimizi yiyelim yemek yerine. Ne yapıyorsun sen yine odana kapanmış?
- 8 Mart geliyor ya abla hazırlık yapıyoruz.
- Açıl bakayım ne haltlar karıştırıyorsun. Her yeri dağıtmışsın, vallahi kadın hakları kadın hakları diye ortalarda bağırip duruyorsunuz ben kadın değil miyim? Hani benim haklarım? Kim toplayacak bunları?
- Abla amma yaptın yahu duyan da ben hiç iş yapmıyorum sanacak.
- Ne bu bezler? Ne yazıyor onlarda?
- "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" " İstanbul Sözleşmesini Uygula"
- Anarşik oldun başımıza iyice sen. Hem ben bu İstanbul Sözleşmesi'ne karşıyım Bilge?
- Aaa! O niyeymiş bacım?
- Niye sadece İstanbul'daki kadınlar için onca gürültü anlamadım, Ankara'daki, Batman'daki, Konya'daki kadınlar ölsün mü? Onların hakları yok mu? Sana hiç yakıştıramadım.
- Haaahaaahaa ilahi ablacığım sen çok yaşa emi! Kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunun gibi durumlar ile mücadeleye dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi 2011'de İstanbul'da imzaya açıldığı için adı İstanbul Sözleşmesi güzel ablam benim.
- Ayrıca korona var diye bizi kapı dışarı çıkarmıyorsun ama bakıyorum 8 Mart için nümayişe gidiyorsun.
- Nümayiş mi? Abla sen annemle çok kapalı kaldın herhalde.
- Nümayiş işte yani gösteri. Sen beni ne sandın? Ablanı amma küçümsedin. Biz de biliyoruz bazı şeyleri. Her akşam Kelime Oyunu'nu seyrediyorum anlamla. Bayıyorum o programa.

- Ne oluyor yine orada? Koca kadın oldunuz ikiniz de vallahi yıllardır bitmedi didişmeniz.
- Ne olsun anacığım bu senin kızın bizi kapı dışarı çıkarmıyor yok korona var, yok aşılama yaygınlaşmadan misafir gelemez, yok vaka sayısı bilmem kaç olmadan güne gidilmez. Yok koronanın yumurtlaması iki hafta dikkat edin. Sanırsın Sağlık Bakanlığı müfettişi. Ama kendisi 8 Mart gösterilerine gidecekmiş. Orada korona yok sanki.
- Yumurtlamak mı? Abla korona yumurtluyor muymuş?
- Ya nasıl çoğalacak? Ya doğuracak ya yumurtlayacak doğuramayacağına göre.
- Süpersin ablacığım, ben de diyorum ben zekamı kimden almışım.
- Benden almış olabilirsin ama tam alamamışsın. Bazı şeyleri bilmiyorsun mesela tutturdun anneme aşı ol diye ama Rukiye'nin kuzeninin kızı vatsaptan gruba yazmış, bir bakım evinde 20 kişi aşidan ölmüş. Gazeteler kimse aşı olmaz diye yazmıyormuş. Rukiye biz hiç birimiz olmayacağız diyor.
- Aman kızım sen de bunlara inandın. Kimse duymamış, kimse yazmamış bağımsız gazeteciler, Tabibler Odası kimse bir şey bilmiyor Rukiye'nin kuzeninin kızı biliyor. Vallahi sen de bunlara inanıyorsun bilmem ki sen kimlere benzedin. Ben bilime de bilim insalarına da güveniyorum kızım, sıramı beklerim aşımı da olurum.
- İşte bilimin yılmaz savunucusu canım anam! Ayrıca ablacığım koronadan belki ölürüz ama kadına şiddet kesin öldürüyor. Her yıl kaç kadın erkekler tarafından öldürülüyor. Kaç kadın camdan düşüyor.
- Nedense hep kadınlar camdan düşüp ölüyor. Sen kaç tane erkek gördün camdan düşüp ölen. Kadınların sabrı kalmadı artık.
- Doğru söylüyorsun kızım. Kadınların birlikte olması gerek bütün bu vahşete, şiddete karşı. Ne de olsa yalnız taş duvar olmaz.
- Ya anacığım, ne güzel söyledin ağzına aklına sağlık. Dur ben bunu pankart yapayım. "Yalnız Taş Duvar Olmaz"

**Biliyor
muydunuz?**

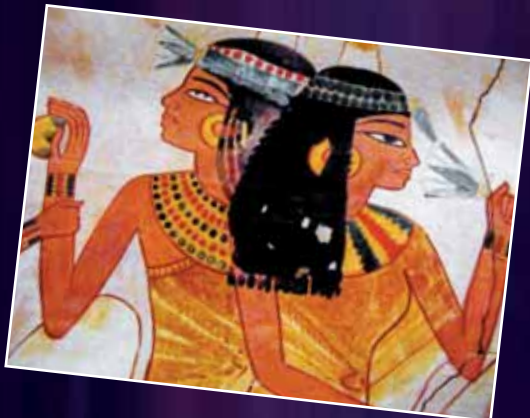
**TÜM DÜNYADA 60 MİLYONUN
ÜZERİNDE ÇOCUK GELİN VAR...**

Dünya genelinde 18 yaşın altında evlendirilen, çocuk yaşta gelin sayısı 60 milyonun üzerinde.

Dünya genelinde,
yaklaşık 603 milyon
kadın, kadına yönelik
şiddetin suç sayılmadığı
ülkelerde yaşıyor.

YASALAR ÖNÜNDE EŞİTLİK VARDI ANTİK MİSİRDA KADINLAR

Antik dönem Mısırında erkekler daha yüksek sosyal statüye sahip olduğu halde, yasalar önünde kadınlarla erkekler eşit konumdaydı. Mülk sahibi olabiliyorlardı. Toplum yapısı ataerkil olsa da, Antik Mısır'da aile soyu anneden devam ediyordu.

KADINLARIN OY KULLANDIĞI İLK ÜLKE

Kadınların oy hakkı aldığı ilk ülke, Pitcairn adasıdır. Büyük Okyanus'un güneyinde Birleşik Krallığa bağlı volkanik kökenli ada olan ve son sayıma göre 67 nüfusa sahip Pitcairn'de kadınlar 1838'de oy kullanmaya başladılar.

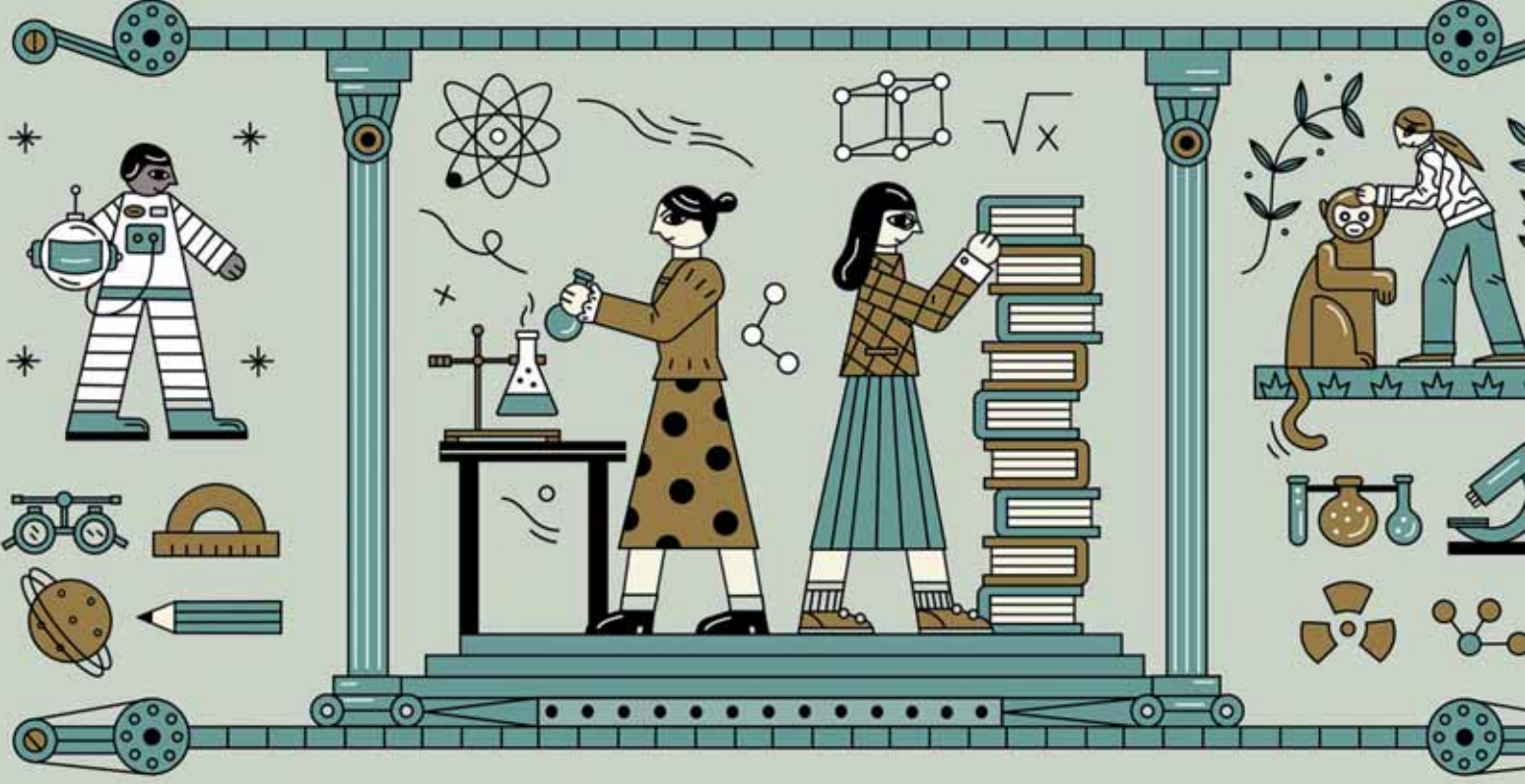
Pitcairn Adası sakinleri (1916)

ÜZERİNE METEOR DÜŞEN KADIN: ANN HODGES

Takvimler, 30 Kasım 1954'ü gösterdiğinde, gerçekleşme ihtimali sıfıra yakın bir olay gerçekleşti. ABD'nin Alabama eyaletinde, Ann Hodges adlı bir kadın, evinin salonunda, koltuğuna uzanmış televizyon seyredirken, gökten düşen, tavanı delerek kendisine isabet eden bir meteorun (göktaşı) hedefi oldu. Ann Hodges'in vücudunda morarmaya sebep olan meteora "Hodges Meteoru" adı verilmiştir.

Türkiye'den ve dünyadan BİLİMİN ÖNCÜSÜ KADINLAR

Tüm dünyada her yıl şubat ayının on birinci günü, Uluslararası Bilimde Kadınlar ve Kız Çocukları Günü olarak kutlanır. Bilimin kapıları tarih boyunca kadınlara kapalıyken, bu olumsuz talihi tersine çevirmek için öne çıkan cesur ve öncü kadınlar olmuştur. Bazılarının adı altın harflerle yazılmıştır bilim tarihinin sayfalarına. Bu yazımızda, geçmişte şartları zorlayarak bilim dünyasına girmeyi başaran ve çalışmalarlarıyla fark yaratan bilim kadınlarını hatırlatmak istedik.

Remziye Hisar

(1902 - 13 Haziran 1992)

Cumhuriyet dönemi kimyagerlerinden. Türkiye'de çağdaş bilimin öncülerinden. Kimya mesleğinin Türkiye'deki ilk ka-

Remziye Hisar

Kamile Şevki Mutlu

dın öncüsü ve Darülfünun'dan fen bilimleri eğitimi alan ilk kadınlardan.

Hisar, Sorbonne Üniversitesi'nden doktora derecesiyle mezun olan ilk Türk kadın.

Kamile Şevki Mutlu

(1906, İstanbul - 3 Ekim 1987)

Türkiye'nin ilk kadın patoloji uzmanı ve ilk kadın tıp profesörü, Ankara Tıp Fakültesi kurucu öğretim üyesi. 1945 yılında Ankara Üniversitesi'ne bağlı kurulan Histoloji-Embriyoloji kürsüsünü ve Enstitüsünü kurdu ve geliştirdi. 1934'te böbreküstü bezi medulla bölgesindeki kromaffin hücrelerinin sitoplazmalarındaki özel kromaffin granüllerini ortaya çıkaran yeni bir teknik geliştirdi; geliştirdiği teknik *Şevki Metodu* olarak literatüre geçti.

Nüzhet Gökdoğan

Nüzhet Gökdoğan

(14 Ağustos 1910 - 24 Nisan 2003)

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın gökbilimcisi ve ilk kadın dekanı. 1932'de Lyon Üniversitesi'nde matematik lisansını

Fatma Perihan Çambel

tamamladı. 1933 yılında Paris Üniversitesi'nde fizik öğrenimi görmeye başladı ve Paris Gözlemevi'nde staj yaptı. 1951-1952 arasında ABD'nin Michigan eyaleti, Ann Arbor ve McMath-Hulbert gözlemlerinde ve Wilson Dağı Gözlemevi ile Palomar Dağı Gözlemevi'nin merkezini bulunduğu Pasadena'da çalıştı. 1958'den sonra Fransa'da Meudon ve Nice, İsviçre'de Basel, İtalya'da Asiago Rasathaneleri ile ortak araştırma programları geliştirdi.

Fatma Perihan Çambel

(17 Ağustos 1919 - 21 Ocak 1987)

Türkiye'de patoloji ve kanserle mücadelede öncü isimlerden biri. ABD'nin farklı üniversitelerinde araştırmalar ve öğretim üyeliği yaptıktan sonra 1952 yılında Türkiye'ye döndü. Ankara Numune Hastanesi'nde Patoloji Şefi görevini yürütürken bir yandan da yurt içinde ve dışında kanser araştırmalarında aktif rol aldı.

Deneysel ve bilimsel kanser çalışmalarıyla dünya çapında tanındı. Belçika Devlet Bakanlığından "Altın Madalya", Prens Leopold'dan "Commandeur" unvanı ve "Merië Social de Belgique" nişanını aldı.

Halet Çambel

Halet Çambel

(27 Ağustos 1916 - 12 Ocak 2014)

Arkeolog. Bilim dünyası tarafından "Hitit hiyerogliflerinin çözüldüğü yer" olarak tanınan Karatepe-Arslantaş Höyüğü'nde Türkiye'nin ilk açık hava müzesini kurdu. Çambel'in, Karatepe kalıntılarının ortaya çıkarılmasına ve Hitit dilinin çözülmesine katkısı büyüktür. Halet Çambel, Perihan Çambel'in kızkardeşidir.

Asuman Baytop

Asuman Baytop

(27 Mart 1920 - 18 Şubat 2015)

Bilim tarihimizin önemli isimlerinden Asuman Baytop botanikçi, bitki toplayıcısı ve eczacıdır. Türkiye florasına katkılarının dolayısı 9 bitki türüne adı verildi. Bunlardan biri 1979 yılında Akseki'de topladığı 'Crocus asumaniae'dir. İstanbul'da 8000'den fazla bitki örneğini topladı ve inceledi. Hayatı boyunca 7 ödül aldı.

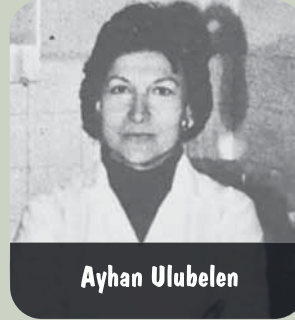

Muhibbe Darga

Muhibbe Darga

(13 Haziran 1921 - 6 Mart 2018)

Türkiye'nin ilk kadın arkeologlarından. Hiyeroglif ve çivi yazısı konusunda dünyanın en önemli uzmanları arasındadır. Hitit kaynaklarını kullanarak kaleme aldığı en popüler eseri, "Eski Anadolu Kadını"dır.

Ayhan Ulubelen

Ayhan Ulubelen

(20 Ağustos 1931 - 29 Kasım 2020)

Analitik kimyacı, Türkiye'de doğal ürünler kimyası alanının öncülerinden. Bitkilerden elde edilen doğal bileşiklerin yapı tayini çalışmalarında nükleer manyetik rezonansı Türkiye'de yoğun olarak kullanan ilk bilim insanı.

Merit Ptah

(MÖ 2700)

Antik Mısır'da hekim. Dünyada bilinen ilk kadın hekimdir. Mezarı Sakkara'daki nekropoliste bulunmuştur. Başrahip olan oğlu tarafından yaptırılan mezarın duvarında "başhekim" olduğu yazılıdır ve resmi işlenmiştir.

Aglaonike

(MÖ 2. veya 1. yüzyıl)

Antik Yunan döneminde yaşamış kadın astronom. Plutarkhos'un yazmalarında ve Rodoslu Apollonius'un çalışmalarında, kadın astronom ve Tesalyalı Hegetor'un kızı olarak geçmektedir.

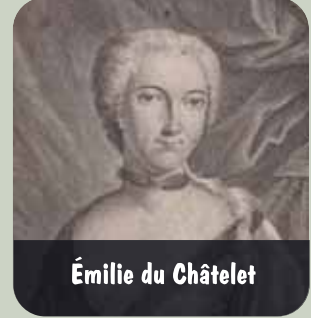
İskenderiyeli Hypatia (355 - 415)

İskenderiyeli filozof, matematikçi ve astronom. Eğitimi Atina'da tamamladıktan sonra

İskenderiyeli Hypatia

İskenderiyeli'de okulun başına geçti. Platon'un fikirlerini be-nimsemi. Platon, Aristo ve Suda gibi filozoflar hakkında İskenderiyeli'de halka açık dersler verdi. Bilime yaptığı katkılarla o dönemine ışık tuttu. Doğayı mantık, matematik ve deney ile açıklamaya çalışan Hypatia'nın matematik ve astronomi ilgili kitaplar bulunuyor.

Émilie du Châtelet

Émilie du Châtelet

(17 Aralık 1706 - 10 Eylül 1749)

Fransız matematikçi, fizikçi ve yazar, doğa felsefecisi. Isaac Newton'ın Principia (Prinsipler) kitabını Fransızca'ya çevirdi. 23 yaşında ileri matematikle ilgilendi. Fransız Bilimler Akademisi'ne başvurusu cinsiyeti nedeniyle reddedildi. Bir cismin enerjisinin kütesiy-le hızının karesinin çarpımına eşit olduğunu kanıtladı, 1740 yılında kitabını yayınladı.

Laura Maria Bassi

Laura Maria Catarina Bassi

(29 Kasım 1711 - 1778)

İtalyan fizikçi. Laura Bassi, Avrupa'da üniversitede fizik dalında profesörlük elde eden ilk kadındır. 1732 yılında mezun olduğu Bolonya Üniversitesinde doktorasını tamamlayarak doktor ünvanı aldı.

Maria Gaetana Agnesi

Maria Gaetana Agnesi

(16 May 1718 - 9 January 1799)

İtalyan matematikçi, filozof. Matematik el kitabı yazar ilk kadın matematikçi ve bir üniversitede matematik profesörü ünvanını alan ilk kadın matematikçi.

Caroline Herschel

(16 Mart 1750 - 9 Ocak 1848)

Alman-İngiliz astronom. Kendisi gibi astronom olan kardeşi William Herschel ile tüm kariyerleri boyunca beraber çalıştı. Astronomiye en önemli katkısı, bazı kuyruklu yıldızları keşfetmesidir. Özellikle kendi adını taşıyan periyodik kuyruklu yıldız 35P/Herschel-Rigollet'nin keşfi önemlidir. Bilime katkılarından dolayı maddi ödeme yapılan, Kraliyet Astronomi Derneği Altın Madalyası'nı kazanan (1828) ve Kraliyet Astronomi Derneği'nin onursal üyeleri arasına giren (1835, Mary Somerville ile birlikte) ilk kadındır.

Marie Sophie Germain

(1 Nisan 1776 - 27 Haziran 1831)

Fransız matematikçi, fizikçi ve filozof. Öncülerinden biri olarak sayıldığı elastisite teorisiiyle ilgili araştırması Paris Bilimler Akademisi'nden ödül aldı.

Marie Sophie Germain

Etheldred Benett

(22 Temmuz 1776 - 11 Ocak 1845)

Erken dönem jeologlarından İngiliz Etheldred Benett, hayatı boyunca fosil toplamış ve üzerinde araştırmalar yapmış, döneminin en büyük fosil koleksiyonuna sahip olmuştur. Bilinen ilk kadın jeolog ünvanına sahip Benett, jeolojinin bir bilim dalı olarak gelişmesine büyük katkılar sağlamıştır. Çalışmalarıyla kendisinden sonra gelen jeologların önünü açmıştır.

Mary Somerville

(26 Aralık 1780 - 29 Kasım 1872)

İngiliz bilim insanı ve polimat. Kadınların bilime katılımı konusunda öncü olmuştur. Matematik ve astronomi öğrenimi gören Somerville, Caroline Herschel ile birlikte "Kraliyet Astronomi Topluluğu"na aday olarak gösterilen ilk kadın olmuştur.

Ada Lovelace

Mary Anning

(21 Mayıs 1799 - 9 Mart 1847)

Britanyalı fosil koleksiyoncusu ve paleontolojist. Henüz 10-12 yaşlarında iken T-Rex dinazor kalıntıları keşfetmiş ve bu kalıntıları bir bütün olarak gün yüzüne çıkarmıştır.

Ada Lovelace

(10 Aralık 1815 - 27 Kasım 1852)

İngiliz matematikçi ve yazar. Esas olarak Charles Babbage'in erken dönem mekanik genel amaçlı bilgisayarı Analitik Makine üzerindeki çalışmaları ile bilinir. Makine hakkındaki notları, bir bilgisayar tarafından işlenmek üzere yazılan

Williamina Paton Fleming

Williamina Paton Fleming

(15 Mayıs 1857 - 21 Mayıs 1911)

İskoç astronom. Kariyeri boyunca, yıldızlar için ortak bir atama sistemi geliştirilmesine ve binlerce yıldızın ve diğer astronomik fenomenin sınıflandırılmasına öncülük etti.

Nettie Maria Stevens

(7 Temmuz 1861 - 4 Mayıs 1912)

Kromozom yapısındaki araştırmalarıyla X ve Y kromozomunu bilim dünyasına kazandıran Amerikalı biyolog ve genetikçi. Yaptığı çalışmalar ile modern genetiğin önde gelen isimlerinden biri haline geldi. Organizmanın biyolojik çeşitliliği ve cinsiyet kromozomlarını keşfetti. Cinsiyeti belirleyen erkek kromozomu olduğunu buldu.

Annie Jump Cannon

(11 Aralık 1863 - 13 Nisan 1941)

Yıldız sisteminin sınıflandırılmasında etkin yönetimler geliştirilmesine katkıda bulunan gökbilimci. ABD'li bilim kadını Cannon, Edward C. Pickering ile birlikte yıldızları sıcaklıklarına ve spektral türlerine göre sınıflandıran Harvard Sınıflandırma Şeması'nı oluşturdu.

Anandibai Gopalrao Joshi

(31 Mart 1865 - 26 Şubat 1887)

Meslektaş Kadambini Ganguly ile birlikte batı tıbbının ilk Hintli kadın uygulayıcısı ve ABD'De iki yıllık dereceyle batı tıbbı okuyan ve mezun olan ilk kadın.

Helen Beatrix Potter

(28 Temmuz 1866 - 22 Aralık 1943)

İngiliz yazar, doğabilimci, çevreci ve illüstratör. Hayvanları anlattığı çocuk kitaplarıyla tanınır. On yıl boyunca incelediği mantarların ayrıntılı çizimini yaptı. Mikroskopla yaptığı incelemelerde nasıl çoğaldıklarını inceledi. Likenlerin, iki farklı organizmanın, mantarlarla alglerin ortaklığı sonucu oluştuğu teorisinin öncüsüdür.

Marie Curie

(7 Kasım 1867 - 4 Temmuz 1934)

Radyoaktivite alanında öncü araştırmalar yapmış ve bu araştırmaları sonucu Nobel Ödülü'ne layık görülmüş Leh-Fransız fizikçi ve kimyager. Uranyumla yaptığı deneyler sonucu radyoaktiviteyi keşfetti. Toryumun radyoaktif özelliğini buldu ve radyum elementini ayırttı.

Henrietta Swan Leavitt

(4 Temmuz 1868 - 12 Aralık 1921)

Sefe değişeni yıldızlarının aydınlatma güçleri ve periyotları arasındaki ilişkiyi bulan Amerikalı astronom. Radcliffe Üniversitesi mezunu olan Leavitt, 1893'te Harvard Üniversitesi Gözlemevi'nde kompüter olarak çalışmaya başladı. Görevi, yıldızların parlaklığını ölçmek ve kataloglamak amacıyla fotoğrafik plakaları incelemektir. Astronomların dünya ile uzak gökadalardan arasındaki mesafeyi ölçebilmeleri ilk olarak Leavitt'in keşfi sayesinde mümkün olmuştur.

Lise Meitner

Lise Meitner

(7 Kasım 1878 - 27 Ekim 1968)

Avusturyalı nükleer fizikçi ve radyoaktivite uzmanı. Fizyon'un teorik yorumunu yaptı. 1943 yılında ABD'nin yürüttüğü Manhattan Projesi adlı atom bombası projesinin İngiliz takımına davet edilse de bilimsel katkılarını askeri uygulamalarda kullanmayacağını belirterek, teklifi geri çevirdi.

Maud Menten

(20 Mart 1879 - 26 Temmuz 1960)

Enzim kinetiğine ve histokimyaya önemli katkılarda bulunan Kanadalı biyo-tıbbi araştırmacı. Leonor Michaelis ile enzim kinetiği ve birlikte yazılan Michaelis-Menten denklemi üzerindeki çalışmasıyla bilinir.

Maria Mitchel

(1818 - 1889)

ABD'nin ilk profesyonel kadın gökbilimcisi. 1847 yılında teleskop yardımıyla daha sonra kendi adı verilecek olan kuyruklu yıldızı keşfetti. Bu keşfi sayesinde, Danimarka kralı VI. Frederik tarafından altın madalyaya layık bulundu. O dönemde bir kadının bu ödülü alması sıradışı bir durumdu.

Martha Euphemia Haynes

(11 Eylül 1890 - 25 Temmuz 1980)

Amerikalı matematikçi ve eğitimci. ABD'de matematik dalında doktora derecesi elde eden ilk Afrika kökenli kadın matematikçi.

Alice Ball

(24 Temmuz 1892 - 31 Aralık 1916)

Cüzzam için etkili "Ball Metodu"nu geliştiren Amerikalı kimyager. Hawaii Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesi alan ilk kadın ve ilk Afrika kökenli Amerikalı. Aynı zamanda üniversitenin ilk kadın kimya profesörüydü.

May Edward Chinn

(15 Nisan 1896 - 1 Aralık 1980)

Afrika kökenli ABD'li kadın doktor. Bellevue Hastanesi Tıp Fakültesi'nden (şimdi NYU Tıp Fakültesi) mezun olan ve Harlem Hastanesinde staj yapan ilk Afrikalı-Amerikalı kadın. 1930'ların başlarında, rahim ağzı kanseri için Pap smear testi üzerine yaptığı çalışmalarla dikkat çeken George Papanicolaou ile kanser tespiti için sitolojik yöntemler üzerinde çalıştı ve kanseri erken aşamalarında tespit etmek için kanser taramasının önemine dikkat çekti.

Florence Barbara Seibert

(6 Ekim 1897 - 23 Ağustos 1991)

Amerikalı biyokimyacı. Antijen tüberkülindeki aktif ajanın bir protein olarak tanımlanması ve daha sonra saf bir tüberkülin, saflaştırılmış protein türevi formunun izole edilmesi ve güvenilir bir TB testinin geliştirilmesi ve kullanılmasını sağlamasıyla bilinir.

Cecilia Payne-Gaposchkin

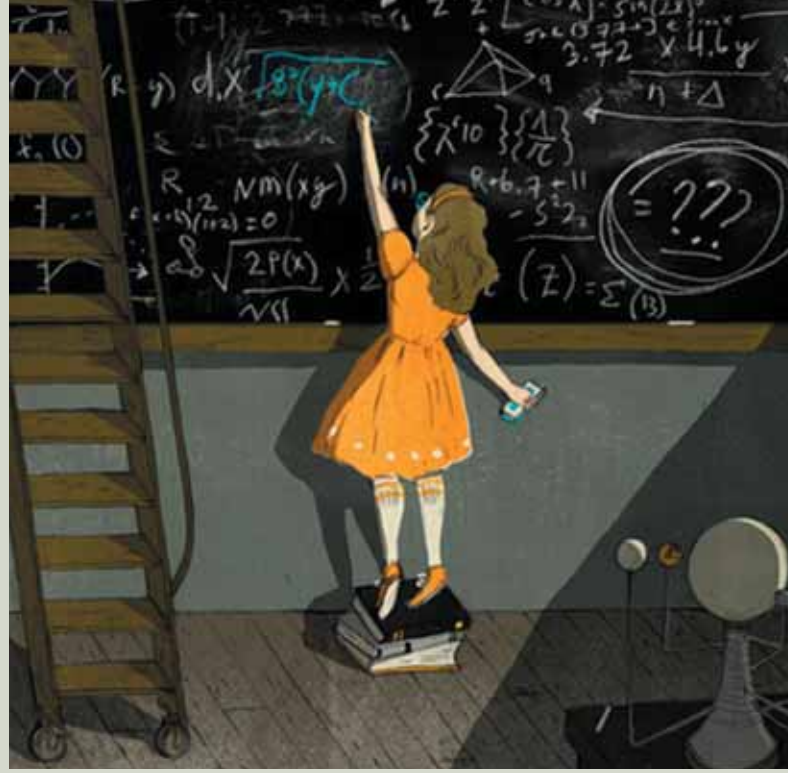
(10 Mayıs 1900 - 7 Aralık 1979)

Britanya asıllı gökbilimci ve astrofizikçi. 1925'te tamamladığı doktora teziyle yıldızların içeriğinin büyük miktarlarda hidrojen ve helyumdan oluştuğunu gösterdi.

Barbara McClintock

(16 Haziran 1902 - 2 Eylül 1992)

Nobel Fizyoloji veya Tıp Ödülü sahibi Amerikalı bilim kadını. Dünyanın en önemli sitogenetikçilerinden kabul edilir. 1927 yılında botanik dalında Cornell Üniversitesi'nden doktorasını aldı. Burada mısır sitogenetiği dalında öncü çalışmalarda bulundu. 1920'lerin sonunda itibaren McClintock, kromozomlar ve mısırda üreme sırasında nasıl değiştiğiyle ilgili çalışmalar yaptı. İlk kez mısırın genetik haritasını çıkararak, Transpozonları keşfinden

dolayı Nobel Fizyoloji veya Tıp Ödülünü kazandı.

Ruby Hirose

(30 Ağustos 1904 - 7 Ekim 1960)

Japon kökenli biyokimyacı ve bakteriyolog. Kan pıhtılaşması ve trombin, alerji üzerine araştırmalar yaptı ve antime-tabolitler kullanarak kanseri araştırdı.

Gertrude Belle Elion

(23 Ocak 1918 - 21 Şubat 1999)

Yahudi kökenli Amerikalı biyokimyager ve farmakolog. 1988 Nobel Fizyoloji veya Tıp Ödülü sahibi. Çok sayıda yeni ilaç geliştirdi. Kullandığı yenilikçi araştırma yöntemleri AIDS ilacı geliştirilmesinin yolunu açtı.

Rosalind Elsie Franklin

(25 Temmuz 1920 - 16 Nisan 1958)

İngiliz biyofizikçi, kimyager ve kristallografçısı. DNA, RNA, virüs, kömür ve grafitin yapılarının anlaşılmasında büyük katkılarda bulunan Franklin'in bu katkıları büyük oranda ölümden sonra fark edildi.

Esther Lederberg

(18 Aralık 1922 - 11 Kasım 2006)

Amerikalı mikrobiyolog, bakteriyolojinin öncüsü. Önemli katkıları arasında bakteriyel virüsün keşfi, özel transdüksiyon yoluyla bakteriler arasında gen transferi, replikasyon

kaplamasının geliştirilmesi ve bakteriyel doğurganlık faktörü F'nin keşfi yer alır.

Vera Florence Cooper Rubin

(23 Temmuz 1928 - 26 Aralık 2016)

Galaksilerin dönüş hızlarıyla ilgili çalışmaların öncüsü sayılan Amerikalı astronom. Galaksilerin dönüş eğrileri üzerine çalışarak, galaksilerin açıl hareketinin tahmin edilen biçimiyle gözlemlenen biçimi arasındaki tutarsızlığı ortaya çıkardı. Bu olgu daha sonra galaktik dönüş problemi olarak anılmaya başlandı.

Shakuntala Devi

(4 Kasım 1929 - 21 Nisan 2013)

Hintli matematikçi, yazar. Zihinden hesap yapmasıyla ünlüdür, bu özelliğinden dolayı kendisine "insan bilgisayar" denmiştir. Öğrencileri için hesaplama işini basitleştirmiştir. Yeteneğiyle 1982 Guinness Dünya Rekorları kitabına girdi.

Meryem Mirzahani

(12 Mayıs 1977 - 14 Temmuz 2017)

İranlı matematikçi. Stanford Üniversitesi'nde matematik profesörü olarak çalıştı. Mirzahani, 2014 yılında "Matematiğin Nobeli" sayılan Fields madalyasını alarak bu ödülü kazanan ilk kadın oldu.

KENDİ PEYNİRİNİ KENDİN YAP

Dünyada yaklaşık on bin yıllık bir geçmişi bulunan peynir, günümüzde en önemli besin kaynaklarından biri olma özelliğini sürdürüyor. Ülkeden ülkeye değişen peynir kültürü ve tüketim alışkanlıkları, çeşitliliğin artmasında büyük rol oynuyor. Peynirin yapısı üretildiği süte, ortama ve bekleme süresine göre değişse de, peynir tutkusu her yerde benzer özellikler taşıyor.

Peynirin tarih sahnesinde ilk olarak milattan önce 8000 yıllarında, koyunun evcilleştirilmesiyle görüldüğü kabul edilmektedir.

Yaygın olarak inek, koyun ve keçi sütünden yapılan peynir (bazı ülkelerde yak, lama ve at sütü de kullanılır), sütteki bakterilerin faaliyetleri sonucu oluşan bir gıda ürünüdür. Ham sütte pek çok bakteri bulunur, ancak bu bakterilerin kendi kendine peynire dönüşmesi mümkün değildir. Süttten peynir elde edilebilmesi için belirli bakteri kültürleri (peynir mayası) kullanılır.

Peynir yapımında sütün 25 ila 40 derece arasında sıcaklığa sahip olması gerekir. Bazı peynirlerin yapımı aylarca sürerken, bazıları da sütün sağılmasından sonra 12 saat içerisinde tabağınıza ulaşacak kadar kısa sürede elde edilebilir. İçerisinde hiçbir bakteri bulunmayan UHT (karton kutu) sütlerinden veya pastörize sütlerden peynir elde edilmesi mümkün değildir.

Peynir, yapısı gereği yaşayan, nefes alan bir organizma gibidir. Hazırlandığı ortama, kullanılan

süte ve kültür bakterilerine göre değişiklik gösterebilir.

Peynir yapımının en basit tarifi, sütün kestirilmesi yoluyla yapılanıdır. Bunun için sadece süt ve limon veya sirke gibi gıda asitlerinin kullanımı yeterlidir. Örneğin elma sirkesiyle yapılan lor peyniri hoş bir lezzete sahiptir.

Sütü derin bir tencerede 85 dereceye kadar kaynatın, dibinin tutmaması için sürekli karıştırın. İstlenen dereceye ulaştığında ocaktan alın ve sirke veya limonu ekleyin. 2 litre sütün kesilmesi için çeyrek su bardağı limon veya sirke yeterlidir. Sütün hemen kesilerek katılaştığını göreceksiniz. İnce bir tülbent veya gözenekli beyaz pamuklu kumaş yardımıyla sütü süzmeniz gerekir. Tam olarak süzülmesi için tülbent içinde 24 saat bekletilmelidir. Daha sonra hemen tüketmeye hazırdır. Bu tür peynirler uzun süre saklanamaz, hızlıca tüketilmesi gerekir. Hava geçirmeyen bir kapta buzdolabında 2 hafta bozulmadan saklanabilir.

Okuma Köşesi'nin bu sayıdaki okuyan kadın tablosu: *Pencerede Okuyan Kadın* - 2007 Jacquelyn Bischak Michigan, ABD (1961-)

Gerçek Bir Yaşam Öyküsü

Henrietta Lacks'ın Ölümsüz Yaşamı

"Duvarımda hiç tanışmadığım bir kadının fotoğrafı asılı; sol köşesi yırtılmış ve bantla yapıştırılmış. Elleri belinde, doğrudan kameraya bakıyor ve gülümsüyor. Özenle ütülenmiş bir döpiyes giymiş, dudaklarına koyu kırmızı ruj sürmüştü. 1940'ların sonu ve henüz otuzuna varmamış. Açık kahverengi teni pürüzsüz, gözleri hâlâ genç ve neşeyle bakıyor. İçinde büyümekte olup beş çocuğunu annesiz bırakacak ve tıbbın geleceğini değiştirecek tümörden habersiz. Fotoğrafın altında adının 'Henrietta Lacks, Helen Lane ya da Helen Larson' olduğu yazıyor.

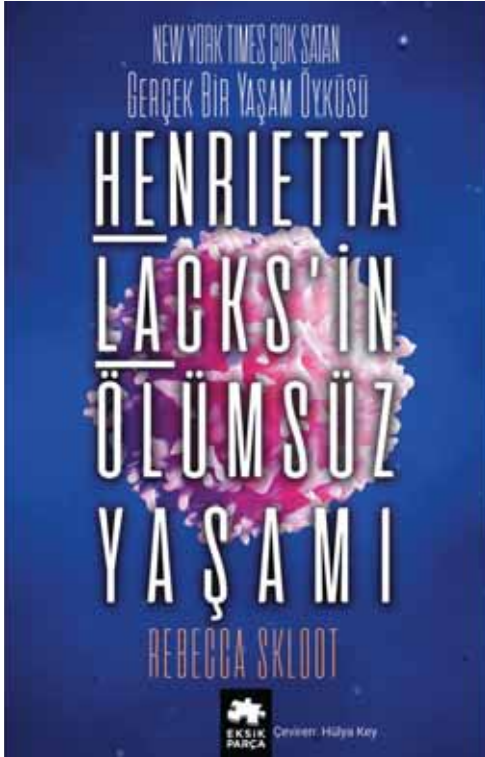
Kimin çektiği bilinmiyor ancak bu fotoğraf dergilerde, bilim kitaplarında, bloglarda ve laboratuvar duvarlarında yüzlerce kez görüldü. Genellikle Helen Lane olarak anılıyor ama çoğu zaman da hiç adı yok. Ona basit bir şekilde HeLa deniyor, dünyanın ilk ölümsüz insan hücrelerine onun hücrelerine, ölmeden yalnızca aylar önce rahminin ağzından kesip alınan hücrelerine verilen ad bu.

Gerçek adı Henrietta Lacks. Doktorlar onun hücrelerini, iznini almadan aldılar. Bu hücreler hiç ölmedi.

Yerçekimi olmayan şartlarda insan hücrelerine ne olacağını görmek için uzaya, önce onun hücreleri gönderildi.

Bu hücreler sayesinde çiçek aşısı, kemoterapi, klonlama, suni döllenme, gen haritalaması gibi konularda yaşamsal önemde ilerlemeler kaydedildi. Tıbbi bir devrimin ve milyon dolarlık bir sanayinin başlangıcı oldular. Ailesinin ise sağlık sigortasını karşılamaya gücü yok.

(Kitap tanıtım yazısından)

HENRIETTA LACKS'IN ÖLÜMSÜZ HAYATI

Yazan: Rebecca Skloot

Çeviri: Hülya Key

Basım Yılı: 2020

EKSİK PARÇA YAYINEVİ

Temmuz 2020

Rebecca Skloot kimdir?

Çalışmaları birçok dergide yayınlanmış ödüllü bir bilim yazarı olan Rebecca Skloot, Washington Post gazetesi tarafından 2010'un beş şaşırtıcı başyazarından biri seçildi. Hazırlığı ve yazılması on yıldan uzun süren ilk kitabı Henrietta Lacks'ın Ölümsüz Yaşamı, New York Times çoksatınlar listesinde altı yıl kalmış ve birinci sıraya çıkmıştır. Fen Fakültesi mezunu Skloot, Memphis, Pittsburgh ve New York Üniversitesi'nde yaratıcı yazım ve bilim gazeteciliği dersleri veriyor.

YAŞASIN 1 MAYIS!

1 Mayıs'ta pandemi nedeniyle alanlara çıkılmaması, taleplerimizi dile getirmek için bir engel değil. Kadınların talepleri 8 Mart'ta da, 25 Kasım'da da, 1 Mayıs'ta da değişmedi, yaşamın her alanında eşitlik sağlanıncaya kadar, şiddet tümüyle yok oluncaya kadar, herkes için insana yakışır iş sağlanıncaya kadar bu talepleri ısrarla dile getirmeye devam edeceğiz.

**Ülkemizde her yüz kadından 38'i şiddete uğruyor
İLO 190 İMZALANSIN!
EVDE VE İŞYERİNDE ŞİDDET SON BOLSUN!**

**Türkiye'de işgücüne dahil olan
10 milyon kadından yüzde 15.6'sı işsiz.
KADINLARA TAM ZAMANLI
GÜVENCELİ İŞ!**

**Her yıl ortalama 300 kadın öldürülüyor.
YAŞAM HAKKIMIZ İÇİN, ŞİDDETLE MÜCADELE İÇİN
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ UYGULANSIN!**

**Örgütlenme hakkımız engellenemez.
KADINLARA SENDİKALI İŞ!**